

BUSTA

**RICHTLIJNEN VOOR SCHOLEN,
THERAPIE-ORGANISATIES EN ORGANISATIES VOOR
MENSEN MET EEN BEPERKING**

2023

De publicatie is voorbereid tijdens de uitvoering van het Erasmus+ programma kernactiviteit 2 - Samenwerking tussen organisaties en instellingen project, gefinancierd door de Europese Commissie. De Europese Commissie, haar instellingen en de Education Exchanges Support Foundation kunnen daarom niet verantwoordelijk worden gehouden voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.

Medegefinancierd door de Europese Unie. Opvattingen en meningen zijn echter uitsluitend die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van de Europese Unie of de Europese Commissie. Noch de Europese Unie, noch de Europese Commissie kan hiervoor verantwoordelijk worden gehouden.

Co-funded by
the European Union

BUSTA-richtlijnen opgesteld door groep auteurs

Litouws zeemuseum, Litouwen, prof. dr. Brigita Kreivinienė QUEST, België,
Mia Schmallenbach
Stichting Paint and Quarter Horse, Bulgarije, Mina Raduncheva Gemeenschap voor
Democratisch Onderwijs, Bulgarije, Tsvetelina Kolovska Europese vereniging van
dienstverleners voor mensen met een handicap, België, Dimitri Papakoch
Klaipėdos Marijos Montessori Mokykla-darželis, Litouwen, Vaida Naujokienė
Dyadis, Jan Heremans

Medegefinancierd door de Europese Unie. Opvattingen en meningen zijn echter uitsluitend die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van de Europese Unie of de Europese Commissie. Noch de Europese Unie, noch de Europese Commissie kan hiervoor verantwoordelijk worden gehouden.

Co-funded by
the European Union

INHOUD

Over BUSTA	1
Democratische vaardigheden en sleutelcompetenties	2
Belang van bewustmaking van mensen met individuele behoeften	5
Geïntegreerde innovatie en behoefte aan innovatieve oplossingen	8
Betekenis van dolfjinentraining voor het opbouwen van vaardigheden	20
Betekenis van paardentraining voor het opbouwen van vaardigheden	28
Betekenis van hondentraining voor het opbouwen van vaardigheden	34
De richtlijnen voor het integreren van vaardigheidsontwikkeling in scholen door dierentraining voor scholen	42
De richtlijnen voor het integreren van vaardigheidsontwikkeling in scholen door dierentraining voor therapiedieren	46
Richtlijnen voor het integreren van vaardigheidsontwikkeling in scholen	50
Conclusies	54

OVER BUSTA

Bij het BUSTA-project "BUilding skills in Schools through Training therapy Animals" project nr. 2021-1-LT01-KA220-SCH-000034363 zijn drie landen betrokken: Litouwen, België en Bulgarije. Het idee voor dit project kwam voort uit de gedachte dat het nodig is om onderwijsprocessen aan te passen aan de uitdagingen van de 21e eeuw. Scholen moeten vertrouwen op innovatieve en praktische methoden, leerlingen betrekken bij uitdagende activiteiten en nieuwe onderwijsbehoeften combineren met bestaande onderwijscurricula gericht op het creëren van actieve, inclusieve en verantwoordelijke burgers. Dit project was gericht op het ontwikkelen van democratische vaardigheden met behulp van dieren - dolfijnen, honden en paarden. In totaal deden zeven organisaties mee aan dit initiatief - dierentherapie organisaties en scholen.

Om deze aanpak te bevorderen, moeten transversale vaardigheden in het ecosysteem van de school worden gestimuleerd om een meer transdisciplinaire, leerlinggerichte en op uitdagingen gebaseerde aanpak mogelijk te maken. Daarom moeten leerkrachten en schoolpersoneel de ontwikkeling van sleutelcompetenties versterken. Er moeten ook duidelijke richtlijnen worden opgesteld zodat steeds meer scholen innovatieve onderwijsbenaderingen kunnen gebruiken om leerlingen voor te bereiden op een volwaardige deelname aan de samenleving en een succesvolle intrede op de arbeidsmarkt. Gezien deze uitgangspunten hebben de acties van studenten via het BUSTA-project een reële impact op het leven van mensen met een beperking, over de grenzen van de school heen. Het algemene doel is het bevorderen van innovatieve mogelijkheden voor studenten, met een reële impact door de integratie van training in hulpdieren. Ze krijgen ook de kans om hun onderzoek en acties uit te wisselen met partnerlanden, om een sterker Europees burgerschap te bevorderen door vakoverschrijdende projecten te ontwikkelen die de mondiale competentie van leerlingen vergroten. Onder nauwe begeleiding van de partnerverenigingen voor therapiedieren zullen we 3 parallelle samenwerkingsverbanden opzetten: - Het democratische schoolproject van QUESTin Brussel: BOS (België) met een therapiehondenvereniging (Dyadis), - De Maria Montessorischool in Klaipeda (Litouwen) met een Therapiecentrum met dolfijnen (Litouws Zeemuseum) - En de Community for Democratic Education school in Sofia (Bulgarije) met een stichting voor therapiepaarden (PQHF).

Het BUSTA-project duurde 24 maanden, partners namen deel aan algemene bijeenkomsten en de belangrijkste ervaring - ze ontmoetten elkaar in leer-, onderwijs- en trainingsactiviteiten en deelden hun ervaringen, ontwikkelden democratische vaardigheden in de internationale context.

DEMOCRATISCHE VAARDIGHEDEN EN SLEUTELCOMPETENTIES

In de wereld van vandaag is het ontwikkelen van democratische vaardigheden een vitaal aspect van modern onderwijs vanaf zeer jonge leeftijd. Het gaat verder dan traditionele onderwijsmethoden en houdt in dat leerlingen en kinderen als gelijkwaardige leden van de gemeenschap worden behandeld. Door hen in staat te stellen verantwoordelijke jonge mensen te worden, kunnen opvoeders competenties en karaktereigenschappen helpen cultiveren die worden erkend als belangrijk voor 21e-eeuwse vaardigheden voor levenslang leren.

Het concept van een schoolparlement is in steeds meer landen over de hele wereld geïmplementeerd in verschillende schoolomgevingen. Deze unieke aanpak stelt kinderen in staat om als gelijken deel te nemen aan discussies die betrekking hebben op hun dagelijks leven en interesses. Het doel van dit initiatief is om kinderen een platform te bieden om hun mening en zorgen te uiten, die vaak over het hoofd worden gezien in traditionele besluitvormingsprocessen.[1] Het creëren van een veilige omgeving waarin de rechten en meningen van leerlingen worden gerespecteerd, is cruciaal voor hun persoonlijke groei. Als leerlingen zich gehoord en gewaardeerd voelen, zijn ze eerder geneigd om deel te nemen aan zinvolle discussies en verantwoordelijkheid te nemen voor hun leerproces. Dit helpt hen weer bij het ontwikkelen van kritisch denken, probleemoplossend vermogen en besluitvormingsvaardigheden die essentieel zijn voor succes in de echte wereld. Het is van vitaal belang om kinderen te betrekken bij beslissingen die hen aangaan. Hieronder vallen beslissingen over de regels in de klas, schoolprogramma's en excursies. Door kinderen bij deze beslissingen te betrekken, kunnen opvoeders hen helpen een gevoel van eigenaarschap en verantwoordelijkheid te ontwikkelen. Door kinderen aan te moedigen om hun mening en ideeën te uiten, kunnen ze hun communicatie- en onderhandelingsvaardigheden ontwikkelen. De rol van de leerkracht in dit proces is een facilitator te zijn. De leerkracht moet leerlingen helpen om hun gedachten op een respectvolle manier uit te drukken en leerlingen ondersteunen die verlegen zijn maar wel een mening hebben over een onderwerp. Leerkrachten kunnen leerlingen ook begeleiden naar constructieve gesprekken en hen aanmoedigen om actief te luisteren naar de mening van anderen.

Om ervoor te zorgen dat het besluitvormingsorgaan soepel verloopt, is het essentieel om vanaf het begin strikte regels op te stellen. Deze regels omvatten het opsteken van een hand als iemand wil spreken, suggesties en gedachten op een respectvolle manier uiten en samen beslissen over de manier waarop beslissingen genomen zullen worden - sociocratisch met 100% instemming of democratisch model met 70% of 51% instemming. Het is ook goed voor de kinderen om verschillende besluitvormingsmodellen te ervaren.

[1] De Hannam Verslag -

<https://alternativestoeschool.com/pdfs/The%20Hannam%20Report.pdf>

Derry Hannam is een Britse auteur en pedagoog die gespecialiseerd is in transformatief onderwijs en holistisch leren.

In democratische scholen wordt sterk de nadruk gelegd op de ontwikkeling van soft skills, het werken aan formatieve evaluatie en formatieve feedback, zoals:

Communicatie: Democratisch onderwijs moedigt een open dialoog, actief luisteren en effectieve communicatievaardigheden aan. Leerlingen leren hun gedachten en ideeën duidelijk en respectvol uit te drukken, terwijl ze ook leren om verschillende perspectieven te begrijpen en te waarderen.

Samenwerking: Door middel van samenwerkingsprojecten en groepsdiscussies bevordert democratisch onderwijs teamwerk en samenwerking. Leerlingen leren samen te werken, verantwoordelijkheden te delen en de bijdragen van anderen te waarderen.

Kritisch denken: Democratisch onderwijs legt de nadruk op kritisch denken en moedigt leerlingen aan om informatie te analyseren, bewijzen te evalueren en weloverwogen beslissingen te nemen. Ze leren aannames in twijfel te trekken, onafhankelijk te denken en logische redeneervaardigheden te ontwikkelen.

Problemen oplossen: Democratisch onderwijs moedigt leerlingen aan om problemen in reële situaties te identificeren en op te lossen. Ze leren uitdagingen creatief te benaderen, buiten de gebaande paden te denken en innovatieve oplossingen te ontwikkelen.

Empathie en respect: Democratisch onderwijs bevordert empathie en respect voor anderen. Leerlingen leren verschillende perspectieven begrijpen en waarderen, ontwikkelen tolerantie en beoefenen inclusiviteit.

Leiderschap: Democratisch onderwijs biedt kansen voor leerlingen om leiderschapsvaardigheden te ontwikkelen. Ze leren initiatief te nemen, beslissingen te nemen en anderen te inspireren door hun acties en ideeën.

Leren leren: Democratisch onderwijs wil leerlingen in staat stellen om zelfsturende leerlingen te worden. Ze worden aangemoedigd om hun leerproces in eigen handen te nemen, doelen te stellen en effectieve studiegewoonten te ontwikkelen. Leerlingen leren hun leerstijlen te identificeren, verschillende bronnen te gebruiken en hun leerstrategieën aan te passen aan verschillende situaties. Deze vaardigheid stelt hen in staat om levenslange leerlingen te worden en zich aan te passen aan nieuwe uitdagingen en kansen.

Inclusie is een fundamenteel aspect van democratisch onderwijs. Het promoot het idee dat elk individu, ongeacht zijn achtergrond, vaardigheden of kenmerken, gelijke toegang tot onderwijs moet hebben en opgenomen moet worden in de leergemeenschap.

Burgerschapsvaardigheden: Democratisch onderwijs hecht belang aan het voorbereiden van leerlingen om actieve en verantwoordelijke burgers in hun gemeenschap en samenleving te worden. Leerlingen leren over hun rechten en verantwoordelijkheden als burgers en over het belang van maatschappelijke betrokkenheid. Ze ontwikkelen vaardigheden zoals kritisch denken, effectieve communicatie en probleemoplossing, die essentieel zijn om deel te nemen aan democratische processen en een positieve bijdrage te leveren aan de samenleving. Daarnaast leren ze over sociale rechtvaardigheid, gelijkheid en ethische besluitvorming, waardoor ze een gevoel van sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen.

Daarom kijken democratische scholen vaak naar sectoroverschrijdende ervaringen en mogelijkheden zoals het BUSTA-project om de ontwikkeling van soft skills te bevorderen. Deze omgevingen kunnen dienen als levende laboratoria om het pad te effenen voor alle andere scholen om innovatieve activiteiten voor de ontwikkeling van vaardigheden te integreren in hun curriculum.

Ondernemingen zoals BUSTA bieden een uitstekende kans voor onderwijsinstellingen en informele verenigingen van jongeren en professionals uit verschillende sectoren om hun democratische besluitvormingsvaardigheden aan te scherpen. Dit is grotendeels te danken aan het aanpasbare programma en de activiteiten die binnen de groep kunnen worden geformuleerd. Door deel te nemen aan dergelijke initiatieven kunnen individuen leren effectief samen te werken, elkaars mening te respecteren en beslissingen te nemen door middel van consentvorming. Dit bevordert een cultuur van inclusiviteit en samenwerking, wat essentiële kwaliteiten zijn voor succes op elk gebied.

BELANG VAN BEWUSTMAKING VOOR MENSEN MET INDIVIDUELE BEHOEFTE

Het belang van bewustmaking van mensen met individuele behoeften is een historische kwestie. Moderne samenlevingen hebben een veel inclusievere houding ten opzichte van mensen met verschillende behoeften. Het is bewezen dat geïntegreerde en ondersteunende strategieën vanaf de vroege ontwikkeling in veel landen tot betere sociale resultaten leiden. Het grootste probleem voor een inclusieve samenleving is echter nog steeds de negatieve houding van de samenleving ten opzichte van mensen met individuele behoeften, in het bijzonder mensen met psychiatrische stoornissen en gedragsstoornissen. De statistieken laten zien dat de diagnose van psychiatrische stoornissen en gedragsstoornissen wereldwijd de hoogste prevalentie heeft bij kinderen als eerste diagnose. De meest betekenisvolle veranderingen vinden plaats in de vroege jaren.

Zo zijn psychomotorische ontwikkeling en het opbouwen van de zelfstandigheid van kinderen met een beperking in principe bepalend voor betere omstandigheden voor de integratie van het

kind in de gemeenschap, de vermindering van stress en afhankelijkheid van gezinsleden en een betere harmonie in het gezin. De psychomotorische ontwikkeling van het kind omvat de belangrijkste gebieden van de ontwikkeling van het kind: grove motoriek, fijne motoriek, cognitie, taalperceptie, verbale expressie, zelfregulatie en sociale en emotionele ontwikkeling. Maar in termen van mentale en gedragsstoornissen verloopt de vorming van vaardigheden op een complexere manier. Deze stoornis manifesteert zich vaak samen met sensorische problemen:

te hoge/lage respons, hoog stressgevoel, angst en onthechting van specifieke activiteiten/maatregelen, wat kan resulteren in een vertraagde vorming van zelfstandigheidsvaardigheden. De ontwikkeling van de zelfstandigheid van een kind met een beperking is van groot belang bij het individueel kiezen van een geschikte omgeving en factoren die de motivatie vergroten om nieuw verworven vaardigheden te leren, te zoeken en te verinnerlijken. Deze vaardigheden zijn bepalend voor de mogelijkheden van een persoon met een beperking om zich in de toekomst onafhankelijk te voelen in zijn dagelijkse activiteiten. Sociale interactie is een onvermijdelijk en belangrijk element van een kwaliteitsvol dagelijks leven. Kinderen met een beperking ondervinden meer moeilijkheden in hun dagelijkse routines. Kinderen met slechtere sociale vaardigheden krijgen te maken met sociale uitsluiting en ondervinden meer problemen bij het waarnemen van de gevoelens van andere mensen, het herkennen en uiten van emoties, het naleven van regels en normen en het respecteren van zichzelf en anderen[1].

Daarom nodigt dit BUSTA-project uit tot een inclusieve strategie voor alle individuele behoeften in de schoolsetting met de betrokkenheid van dieren. We geloven dat we allemaal individuele behoeften hebben en dat dieren een brug kunnen vormen voor coöperatieve praktijken in scholen, voor het ondersteunen van kwetsbare groepen en het destigmatiseren van schoolpraktijken.

Bewustmaking van mensen met individuele behoeften, vooral kinderen, is om verschillende redenen van het grootste belang:

[2] Brigita Kreiviniėnė, Vaida Vaišvilaitė, Vida Miškinė, Aurelija Kasparavičienė, VAIKŲ, TURINČIŲ NEGALIŲ, SAVARANKIŠKUMO FORMAVIMAS DELFINŲ TERAPIJOS CENTRE: DIDESNIŲ GALIMYBIŲ LINK, Tiltai 86(2022), no. 1, 101-120, DOI 10.15181/tbb.v86i1.2262.

Ten eerste bevordert het inclusiviteit. Bewustwording helpt bij het creëren van een meer inclusieve samenleving waarin iedereen, ongeacht individuele behoeften of verschillen, zich gewaardeerd, geaccepteerd en gerespecteerd voelt. Dit bevordert het gevoel erbij te horen en vermindert gevoelens van isolatie bij mensen met verschillende behoeften.

Ten tweede bevordert het empathie en begrip. Bewustwordingsinitiatieven moedigen mensen aan om meer te weten te komen over de uitdagingen waarmee mensen met individuele behoeften worden geconfronteerd. Dit toegenomen begrip leidt tot empathie, medeleven en de bereidheid om steun en hulp te bieden. Een perfect voorbeeld is het festival dat elk jaar in Klaipėda wordt gehouden: "Ik ben onverschillig, hoe zit het met jou?", waarbij het Litouwse Zeemuseum samen met de Universiteit van Klaipėda schoolkinderen uitnodigt om via de praktijk kennis te maken met beperkingen en individuele behoeften. Hetzelfde festival werd in 2022 gehouden in het kader van het BUSTA-project en in 2023 werden tijdens het festival de resultaten van alle drie de BUSTA-projecten verspreid. Kinderen namen deel aan discussies over beperkingen, werden uitgenodigd om taken op te lossen en werden geconfronteerd met beperkingen in praktische lessen door verschillende simulaties uit te proberen. Dit leidde tot het inzicht dat een beperking geen obstakel is voor vriendschap. De groei van dit festival is fascinerend: 10 jaar geleden begonnen de organisatoren van dit festival met 30 kinderen, in 2022 waren er meer dan 1500 schoolkinderen die deelnamen aan dit sociale festival van destigmatisering.

De derde reden is het bestrijden van stigmatisering en discriminatie. Veel mensen met specifieke behoeften worden geconfronteerd met stigmatisering en discriminatie door een gebrek aan bewustzijn en misvattingen. Door het publiek in te lichten over deze aandoeningen en hun impact op het leven van mensen, kunnen we schadelijke stereotypen en houdingen bestrijden. Deze praktijken zijn vooral belangrijk in de eerste levensjaren, te beginnen in het onderwijs.

De vierde reden is het vergroten van de zelfredzaamheid. Als mensen zich bewust zijn van verschillende behoeften en omstandigheden, kunnen mensen met die behoeften gemakkelijker voor zichzelf opkomen en hun rechten laten gelden. Dit leidt tot meer zelfvertrouwen en autonomie. Dit is erg belangrijk voor onderwijsinstellingen om reflectief, flexibel en empathisch te zijn. Op jonge leeftijd zijn veel van de stigmatiserende aspecten, aanmeldingen, ondersteuning en emancipatie in de klasgroep afhankelijk van de leerkracht. Dergelijke ondersteunende initiatieven kunnen als vijfde reden worden genoemd als -

Professionele praktijken verbeteren. Professionals die op verschillende gebieden werken, zoals gezondheidszorg, onderwijs en klantenservice, moeten zich bewust zijn van individuele behoeften om passende en gevoelige zorg en ondersteuning te kunnen bieden. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat succesvolle integratieve schoolpraktijken niet alleen van groot belang zijn voor kinderen met een beperking en individuele behoeften, maar ook voor andere kinderen in de omgeving. Ze leren over diversiteit, leren verschillende communicatiestrategieën, werken samen en ondersteunen elkaar. Daarom ligt de kern van de noodzaak om het bewustzijn te vergroten in het empathisch begrijpen van individuele behoeften.

Sterkere gemeenschappen opbouwen. Door individuen met specifieke behoeften te erkennen en te ondersteunen, bevorderen we een gemeenschapsgevoel dat diversiteit viert en hulp biedt wanneer dat nodig is. Dit helpt sterkere sociale banden en veerkracht binnen de samenleving op te bouwen. Dit leidt zeker niet tot beleidsveranderingen op alle gebieden en creëert een betere levenskwaliteit voor iedereen. Bewustmaking kan beleidsmakers en wetgevers aansporen om actie te ondernemen om tegemoet te komen aan de behoeften van diverse bevolkingsgroepen.

Dit kan leiden tot de ontwikkeling van meer inclusief beleid en wetten die de rechten en het welzijn van individuen met specifieke behoeften beschermen.

Kortom, het vergroten van het bewustzijn van mensen met individuele behoeften is niet alleen een kwestie van sociale verantwoordelijkheid; het is essentieel voor het opbouwen van een meer inclusieve, empathische en ondersteunende samenleving waar iedereen van profiteert. Door diversiteit te omarmen en de unieke behoeften van individuen te erkennen, gaan we in de richting van een meer rechtvaardige en compassievolle wereld.

GEÏNTEGREERDE INNOVATIE EN BEHOEFTE AAN INNOVATIEVE OPLOSSINGEN

In Litouwen

Sinds juni 2020 heeft de Litouwse regering wijzigingen in de onderwijswet aangenomen, die de wettelijke voorwaarden scheppen om de inclusie van kinderen met speciale onderwijsbehoeften in het onderwijssysteem geleidelijk te vergroten tot 1 september 2024. Leerlingen met speciale behoeften hebben gelijke kansen en toegang tot onderwijs. In Litouwen bestaat het onderwijssysteem uit voorschools onderwijs, basisonderwijs, lager secundair onderwijs, hoger secundair onderwijs en postsecundair niet-tertiair niveau.

Voorschools- en kleuteronderwijs. In Litouwen bestaat voor- en vroegschoolse educatie uit voorschools en kleuteronderwijs en wordt het tot het type niet-formeel onderwijs gerekend. Voorschools onderwijs is verplicht wanneer een kind 6 jaar wordt in het kalenderjaar. Basisonderwijs en lager secundair onderwijs. Kinderen moeten naar de basisschool gaan als ze 7 jaar worden tijdens het kalenderjaar. Het basisonderwijs duurt 4 jaar en is bedoeld om kinderen de basisbeginselen van het leren, literatuur en sociale en culturele vaardigheden bij te brengen.

Primair en lager secundair onderwijs zijn gratis in openbare onderwijsinstellingen. Lager secundair onderwijs duurt 6 jaar en is ook verplicht. Kinderen gaan meestal naar het lager secundair onderwijs als ze 10 of 11 jaar oud zijn. Onderwijs is verplicht tot 16 jaar. Tegen die tijd heeft de leerling meestal het lager secundair onderwijs (10 klassen) afgemaakt.

De situatie van geïntegreerd onderwijs in Litouwen

Litouwen heeft zijn onderwijswetgeving hervormd om het doel van inclusief onderwijs beter tekunnen dienen. In 1998 legde de Wet op het Speciaal Onderwijs van de Republiek Litouwen de wettelijke basis voor het model van geïntegreerd onderwijs om over te stappen van een strikt gescheiden systeem naar een onderwijssysteem dat openstaat voor alle leerlingen in gelijke mate. Toen werd de term voor leerlingen met verschillende ontwikkelingsstoornissen veranderd in leerlingen met speciale onderwijsbehoeften (SEN). Het doel was om algemeen en speciaal onderwijs samen te voegen in een gemeenschappelijke onderwijsruimte. Volgens artikelinformatie van de universiteit van Vilnius (2019) zijn er twee vormen van onderwijs voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften in scholen voor algemeen onderwijs: onderwijs in een algemene klas met de nodige ondersteuning voor leerlingen, en onderwijs in een speciale klas, meestal voor leerlingen met intellectuele stoornissen.[3]

[3] Opgehaald van: Hoger secundair en postsecundair niet-tertiair niveau. Dit onderwijs is niet verplicht. Leerlingen kunnen kiezen voor gymnasium (2 jaar) of school met beroepsonderwijs en -opleiding (1 of 2 jaar).[1].

Inclusief onderwijs is niet alleen een aanpak of type onderwijs, maar ook een andere organisatie van het onderwijs. Het voorbeeld van Litouwen laat zien dat het niet eenvoudig is om zo'n systeem te creëren en dat het veel inspanning, competentie, samenwerking en politieke wil vergt om toegankelijk onderwijs voor iedereen volledig te implementeren.[1] Tegenwoordig wordt in Litouwen geïntegreerd onderwijs toegepast op algemene scholen. Volgens informatie van de Litouwse overheid studeert 90% van de leerlingen met speciale onderwijsbehoeften samen met hun medeleerlingen op algemene scholen.

Ongeacht de mogelijkheid om kinderen met speciale behoeften samen te laten studeren, zijn ouders nog steeds op zoek naar de scholen die het beste passen bij de behoeften van hun kind. De regering is bereid hen een keuze te geven. In veel gevallen zal het aantal specialisten ervoor zorgen dat de speciale school een plek blijft waar sommige kinderen beter onderwijs en betere ondersteuning kunnen krijgen. Als gevolg hiervan wordt het werk van onderwijsdepartementen en pedagogisch psychologische diensten erg belangrijk om ouders te helpen de beste omstandigheden en de beste scholen voor hun kinderen te vinden.

Ondersteuning voor scholen. Het ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Sport heeft samen met organisaties voor mensen met een beperking en sociale partners een plan voor inclusief onderwijs opgesteld, dat tot doel heeft de beste leeromstandigheden voor elk kind in alle scholen te creëren. Er zijn maatregelen voorzien om scholen beter voor te bereiden op de opvang van kinderen met verschillende behoeften, om de onderwijsondersteuning te verbeteren, om de competenties van pedagogen en onderwijsondersteuningsspecialisten te versterken, om de houding van de schoolgemeenschap ten opzichte van het onderwijs aan kinderen met speciale behoeften te veranderen.[5]

[4] Ontleend aan: Hoger secundair en postsecundair niet-tertiair niveau. Dit onderwijs is niet verplicht. Leerlingen kunnen kiezen voor gymnasium (2 jaar) of school met beroepsonderwijs en -opleiding (1 of 2 jaar).[1] [5] Ontleend aan: Hoger secundair en postsecundair niet-tertiair niveau. Dit onderwijs is niet verplicht. Leerlingen kunnen kiezen voor gymnasium (2 jaar) of school met beroepsonderwijs en -opleiding (1 of 2 jaar).[1].

Inhoud van het onderwijs. De onderwijsinhoud van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften wordt gevormd in overeenstemming met het programma van het basisonderwijs (dat wordt aangepast) en rekening houdend met de speciale onderwijsbehoeften van elk kind, de aanbevelingen van de pedagogisch-psychologische dienst en de verwachtingen van de ouders. Kinderen met speciale onderwijsbehoeften krijgen onderwijs dat past bij hun mogelijkheden en krachten. De leerkracht van het kind biedt samen met andere leerkrachten en onderwijsondersteunende specialisten, ouders en familieleden de nodige hulp, waardoor de motivatie van het kind om te leren wordt versterkt, de competenties worden verbeterd, ontwikkeld, moeilijkheden die zich voordoen in het onderwijsproces worden verminderd, overwonnen of gecompenseerd. [6]

Schoolomgeving en onderwijsmateriaal. Scholen hebben nog steeds zeer concrete methodologische hulp nodig om te weten hoe ze les moeten geven aan kinderen met speciale behoeften. De Litouwse regering bereidt onderwijsrichtlijnen voor die het leerproces, de fysieke en communicatieve omgeving en de informatieve omgeving zullen omvatten en de schoolgemeenschappen in staat zullen stellen nieuwe manieren te vinden om in te spelen op de behoeften van kinderen.

De overheid is van plan om organisatiemodellen voor inclusief onderwijs te maken, d.w.z. praktische richtlijnen over hoe een klas of groep te vormen zodat alle kinderen gelijk onderwijs kunnen krijgen: hoe een balans te vinden tussen individueel en teamwerk tijdens activiteiten in de klas, wat voor soort specialistenteam moet er gedurende een dag in de klas werken samen met kinderen met speciale onderwijsbehoeften. Deze modellen zijn ontworpen rekening houdend met het feit dat sommige activiteiten voor kinderen met speciale onderwijsbehoeften in de klas worden uitgevoerd tijdens lessen met andere kinderen, of apart, apart van de rest van de klas. Een speciaal model zou scholen helpen om de optimale optie te vinden om zoveel mogelijk kinderen met speciale onderwijsbehoeften samen met andere klasgenoten te onderwijzen, maar zou tegelijkertijd de voorwaarden scheppen om een deel van het onderwijs apart te organiseren.

Er zijn methodische publicaties gemaakt voor ouders die kinderen opvoeden met een autismespectrumstoornis, ook voor leerkrachten, en een publicatie voor studenten waarin het gedrag en de specifieke kenmerken van een kind met autisme worden geïntroduceerd en waarin wordt uitgelegd hoe je met hem/haar kunt communiceren, vrienden kunt maken en samen kunt spelen.

[6] Opgehaald van: [1]Opgehaald van: <https://smsgm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/smm-svietimas/svietimas-pradinis-ugdymas/mokiniu-turinciu-specialiuju-ugdymosi-poreikiu-ugdymas-2?lang=lt>.

Het is ook de bedoeling om meer methodologische hulpmiddelen te ontwikkelen die helpen om kinderen met speciale onderwijsbehoeften te begrijpen en op te voeden. Daarnaast is het de bedoeling om in het digitaliseringsproject EdTech 69 digitale hulpmiddelen te maken. Een deel van het project zal gewijd zijn aan kinderen met speciale onderwijsbehoeften en ook aan hoogbegaafde kinderen.[7]

Altijd ondersteuning. Ondersteuning voor scholen is geen eenmalige gebeurtenis. Er wordt een doorlopend ondersteuningssysteem gecreëerd zodat schoolprofessionals altijd hulp kunnen raadplegen en krijgen wanneer dat nodig is. Begin 2023 werd het Centrum voor Inclusief Onderwijs van Litouwen opgericht. Het centrum is verantwoordelijk voor de voorbereiding van materiaal, de implementatie van innovaties op het gebied van inclusief onderwijs en consultaties voor scholen. De medewerkers zijn in staat om gerichte hulp te bieden aan kinderen met aanzienlijke speciale onderwijsbehoeften.

De regering is van plan om regionale mobiele adviescentra op te richten op basis van speciale scholen die ervaring hebben met goed inclusief onderwijs. Specialisten van de regionale centra zouden ook naar de school komen om advies te geven en te helpen bij specifieke situaties. In dit geval hebben we een systeem met drie niveaus. Een school op het eerste niveau zou in geval van nood hulp kunnen vragen aan het regionale centrum en later aan het nationale centrum.[8]

In België

De Belgische benadering van onderwijs voor leerlingen met leermoeilijkheden, ook bekend als onderwijs voor leerlingen met speciale behoeften, is gebaseerd op de principes van inclusie en gelijkheid. Het land zet zich in om elk kind het recht te geven op onderwijs dat zijn of haar mogelijkheden maximaliseert.[9] België heeft de VN-Conventie over de Rechten van het Kind en de VN-Conventie over de Rechten van Personen met een Handicap geratificeerd, wat de toewijding aan het garanderen van gelijke onderwijskansen verder benadrukt.

[7] Opgehaald van: [1]Opgehaald van: <https://smsm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/smm-svietimas/svietimas-pradinis-ugdymas/mokiniu-turinciu-specialiuju-ugdymosi-poreikiu-ugdymas-2?lang=lt>.

[8] Opgehaald van: [1]Opgehaald van: <https://smsm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/smm-svietimas/svietimas-pradinis-ugdymas/mokiniu-turinciu-specialiuju-ugdymosi-poreikiu-ugdymas-2?lang=lt>

[9] Speciaal Behoeften Onderwijs - België -

(<https://www.angloinfo.com/howto/belgium/family/schooling-onderwijs/speciaal-onderwijs>)

Het onderwijs in België wordt geregeld door een federaal systeem, waarbij de verantwoordelijkheden voor de uitvoering van het onderwijsbeleid bij de taalgemeenschappen en hun respectievelijke ministeries van Onderwijs liggen. De Vlaame Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap hebben elk hun eigen beleid inzake inclusief onderwijs en ondersteuning voor kinderen met een beperking. Scholen in België hebben de vrijheid om hun eigen leerplannen, beoordelingen en zelfevaluaties te ontwikkelen. De inschrijving in een speciale school in België is gebaseerd op het verzoek van het gezin en er wordt een multidisciplinair onderzoek uitgevoerd om te bepalen welke school het meest geschikt is voor het kind. Kinderen kunnen op basis van hun behoeften overstappen van een gewone naar een speciale school. De schooldag en het schooljaar in speciale scholen sluiten nauw aan bij die van gewone scholen.

Vervoer naar de dichtstbijzijnde geschikte school is meestal gratis, hetzij via schoolbussen met begeleidend personeel, hetzij via speciaal aangepaste privévoertuigen indien nodig.[10]

In de Vlaamse Gemeenschap wordt inclusief onderwijs ondersteund door verschillende wetgevende akten. De parlementaire wet van 28 juni 2002 gaf leerlingen met speciale onderwijsbehoeften het recht om zich in te schrijven in een school van hun keuze. Latere integraties in 2008 en 2011 bevorderden verder gelijke kansen en gelijke behandeling in het onderwijs. In 2014 versterkte het M-decreet de wetgeving voor inclusief onderwijs door het recht van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften op inschrijving in het reguliere onderwijs te versterken.

Het M-decreet introduceerde verschillende maatregelen, waaronder bijgewerkte categorieën voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften, zoals een categorie voor kinderen met autisme. Gewone scholen zijn verplicht om redelijke aanpassingen te doen om leerlingen met speciale behoeften tegemoet te komen. Daarnaast hebben ouders het recht om in beroep te gaan bij de Studentenrechtencommissie als ze het niet eens zijn met de weigering van een school om hun kind in te schrijven.

Hoewel Vlaanderen vooruitgang heeft geboekt op het vlak van inclusief onderwijs, is er nog werk aan de winkel om volledig te voldoen aan de vereisten van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Wat de financiering betreft, ontvangen zowel gewone als speciale scholen financiële steun, waarbij speciale scholen gedifferentieerde financiering ontvangen op basis van het soort speciaal onderwijs dat ze aanbieden.

[10] 1. https://cortex.eu/images/pdfs/desk_research_Belgium_en.pdf

Gewone scholen die leerlingen uit achterstandsgroepen inschrijven, kunnen extra ondersteuning krijgen in het kader van het beleid voor gelijke onderwijskansen.

Voor inschrijving in de Vlaamse Gemeenschap is een verklaring van het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) nodig, die documentatie bevat over de behoefte van de leerling aan speciaal onderwijs. De rol van het CLB is echter adviserend en ouders kunnen niet worden gedwongen om hun kind in te schrijven in een speciale school. Zowel speciale scholen als inclusief onderwijs vereisen een certificaat, waarbij inclusief onderwijs ook een "inclusieplan" inhoudt dat ontwikkeld is door overleg tussen alle betrokken partijen.[11]

De Franstalige gemeenschap heeft stappen ondernomen om inclusief onderwijs en de rechten van leerlingen met een beperking te promoten. Ze hebben acht soorten speciaal onderwijs ingesteld, ingedeeld op basis van de specifieke handicap van het kind. Deze omvatten lichte verstandelijke beperkingen, matige of ernstige verstandelijke beperkingen, ernstige gedrags- en persoonlijkheidsproblemen, lichamelijke beperkingen, ziekte of herstel, visuele beperkingen, auditieve beperkingen en instrumentele beperkingen.

In 2009 werd een decreet ingevoerd om leerlingen met speciale behoeften te integreren in het reguliere onderwijs. Dit vereist een partnerschap tussen een speciale school en een gewone school, met steun van verschillende partijen. Inschrijving in een speciale school in de Franstalige gemeenschap is gebaseerd op een rapport dat de behoeften van de leerling beoordeelt en het juiste niveau en type onderwijs bepaalt. Veel kinderen met speciale behoeften worden opgevangen in reguliere scholen, met extra ondersteuning door deskundigen op het gebied van speciale behoeften en financiering voor extra personeel, apparatuur en lesmateriaal.[12]

[11] Cortex, Cognitieve hulpmiddelen voor peuters, tieners en experts (Ed.). (n.d.). Onderwijs voor kinderen met leermoeilijkheden in België. pag 3. [1] Cortex, Cognitieve Hulpmiddelen voor Kleuters Tieners en Experts (Ed.). (n.d.). Onderwijs voor kinderen met leermoeilijkheden in België. pag 1.

https://cortex.eu/images/pdfs/desk_research_Belgium_en.pdf

[12] Cortex, Cognitieve hulpmiddelen voor peuters, tieners en experts (Ed.). (n.d.).1] Cortex, voor Kleuters Tieners en Experts (Ed.). (n.d.). Onderwijs voor kinderen met leermoeilijkheden in België. pag 1.

https://cortex.eu/images/pdfs/desk_research_Belgium_en.pdf

In de Duitstalige gemeenschap worden diensten voor speciale onderwijsbehoeften geleverd door een aparte instelling, die niet rechtstreeks verbonden is met het onderwijssysteem. Er zijn decreten aangenomen om de samenwerking tussen verschillende instellingen te garanderen en het onderwijs voor kinderen met speciale behoeften te verbeteren. In 2009 werd een Centrum voor Onderwijs aan Kinderen met Speciale Behoeften opgericht en in 2016 werd een afdeling opgericht die zich richt op zelfbepaling en ondersteuning voor kinderen met speciale onderwijsbehoeften. Deze afdeling is verantwoordelijk voor het creëren van bewustzijn, het uitvoeren van onderzoek en het bieden van begeleiding en ondersteuning voor de ontwikkeling, het onderwijs en de sociale integratie van kinderen met speciale behoeften.[13]

De laatste jaren heeft het Belgische onderwijssysteem aanzienlijke vooruitgang geboekt in de deinstitutionalisering van leerlingen met een beperking. De focus is verschoven van het segregeren van deze leerlingen in gespecialiseerde instellingen naar het promoten van inclusief onderwijs in gewone scholen. Deze verschuiving wordt gedreven door de overtuiging dat alle leerlingen, ongeacht hun capaciteiten, gelijke toegang moeten hebben tot kwaliteitsonderwijs en de kans moeten krijgen om samen met hun medeleerlingen te leren en te groeien. Als gevolg hiervan zijn er inspanningen geleverd om de nodige ondersteuning en aanpassingen te bieden om ervoor te zorgen dat leerlingen met een beperking volledig kunnen deelnemen aan de reguliere klasomgeving.

Het deinstitutionaliseringsproces in het Belgische onderwijssysteem ging gepaard met verschillende maatregelen en initiatieven. Deze omvatten het verstrekken van geïndividualiseerde ondersteuningsplannen, de opleiding van leerkrachten in inclusieve praktijken en het opzetten van ondersteuningsnetwerken met ouders, opvoeders en specialisten.

Daarnaast zijn er inspanningen gedaan om de fysieke infrastructuur en middelen binnen scholen aan te passen om een inclusieve leeromgeving te creëren. Door de principes van deinstitutionalisering te omarmen, streeft het Belgische onderwijssysteem naar een meer inclusieve samenleving waar leerlingen met een beperking zich academisch, sociaal en emotioneel kunnen ontplooiën. De huidige situatie is echter nog steeds onbevredigend.

[13] Onderwijs voor kinderen met leerproblemen in België. pag 5. [1] Corttex, Cognitieve Hulpmiddelen voor Kleuters Tieners en Experts (Ed.). (n.d.). Onderwijs voor kinderen met leerproblemen in België. pag 1.
https://corttex.eu/images/pdfs/desk_research_Belgium_en.pdf

De meerderheid van de kinderen in België die niet door hun ouders worden verzorgd, worden in instellingen geplaatst. Onder deze kwetsbare kinderen worden kinderen met een beperking geconfronteerd met een bijzonder uitgesproken discriminatie, aangezien er een opvallende afwezigheid is van een alomvattend plan voor personen met een beperking, zoals benadrukt in de slotopmerkingen van het VN verdrag voor mensen met een beperking van 2014. Helaas is er geen welomschreven deinstitutionaliseringstrategie gericht op kinderen die in deze instellingen verblijven.

Deinstitutionalisering in België wordt vooral gezien als een kostenbesparende maatregel, waarbij de overheid voorrang geeft aan de werkzekerheid van de professionals die in deze instellingen werken. De recente toename van niet-begeleide migranten- en vluchtelingenkinderen heeft geleid tot de oprichting of uitbreiding van bijkomende instellingen. Wat de zaak nog ingewikkelder maakt, is dat de structuur van België, verdeeld in drie verschillende gemeenschappen, een gecentraliseerde verzameling van gegevens over institutionele zorg bemoeilijkt. Bijgevolg is dergelijke informatie vaak niet beschikbaar of moeilijk toegankelijk. Bovendien varieert de ondersteuning voor kinderen met een handicap aanzienlijk tussen de verschillende regio's van België.[14]

In de Franstalige gemeenschap verblijven momenteel 5.583 kinderen in institutionele zorg, waarvan er ongeveer 2.031 een beperking hebben. Binnen deze groep vallen 372 kinderen in de leeftijdscategorie van 0 tot 3 jaar, hoewel het belangrijk is om op te merken dat dit cijfer baby's en kinderen die in ziekenhuizen verblijven uitsluit. In Vlaanderen zijn er 7.917 kinderen in institutionele opvang, waarvan een aanzienlijk aantal 7.286 een beperking heeft en nog eens kinderen jonger zijn dan vijf jaar.

Een van de belangrijkste obstakels voor het doorvoeren van hervormingen in de welzijnszorg in België is de hardnekkige associatie van institutionalisering met kosteneffectieve alternatieven. Gezien het grote aantal mensen dat in België in de residentiële zorg werkt, wordt de sector beschouwd als een prioriteit voor de overheid, zowel in termen van werkgelegenheidsstabiliteit als budgettaire overwegingen. Bijgevolg wordt residentiële zorg in deze context vaak gezien als een bezuinigingsmaatregel.[15]

[14] Inclusief Onderwijs: De weg vooruit Landenrapport België. (n.d.). EASPD.

https://www.easpd.eu/fileadmin/user_upload/Projects/1.5.1_IELandenrapport_België.pdf

[15] Inclusief Onderwijs: De weg vooruit Landenrapport België. (n.d.).

EASPD.https://www.easpd.eu/fileadmin/user_upload/Projects

In Bulgarije

In de afgelopen tien jaar is in Bulgarije een aantal maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat elk kind, elke student en elke scholier gelijke toegang heeft tot kwaliteitsonderwijs. Er is een alomvattend integratiebeleid ontwikkeld dat gericht is op het creëren van voorwaarden om de individualiteit van elk kind en elke student te ondersteunen door belemmeringen voor het leren weg te nemen en kansen te creëren voor kinderen en studenten om deel te nemen aan alle aspecten van het leven.

Er wordt gezorgd voor een ondersteunende, veilige en beveiligde onderwijsomgeving om een effectief onderwijsproces uit te voeren, de gezondheid van kinderen en studenten te beschermen en te verbeteren, en hun volledige persoonlijke ontwikkeling te bevorderen. Het onderwijssysteem streeft naar duurzame en effectieve oplossingen voor een succesvolle integratie en permanente inclusie van elk kind en elke student, ongeacht regionale bijzonderheden, de sociaaleconomische status van het gezin en de moedertaal.

Bij de implementatie van dit beleid zijn er geheel nieuwe strategieën en regelgevingen aangenomen op het gebied van kleuter-, lager- en hoger onderwijs. Maatregelen om een ondersteunende omgeving op te bouwen hebben betrekking op het verschaffen van toegang tot architectuur, informatie en communicatie in scholen en universiteiten, evenals het ontwikkelen van speciale leerplannen en onderwijsprogramma's, het drukken van aangepaste schoolboeken en leermiddelen, het opleiden van leraren, en meer.[16]

Het beleid van inclusief onderwijs wordt verder ontwikkeld door maatregelen ter ondersteuning van alle kinderen die problemen hebben met het leren van het curriculum, voor loopbaanbegeleiding ter voorbereiding op de overgang naar het volgende onderwijsniveau, voor motivatie om het onderwijs voort te zetten en voor deelname aan de arbeidsmarkt.

[16] Onderwijs ondersteuning en begeleiding

<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/bg/national-education-systemen/bulgarije/bulgarije-bgobrazovatelna-podkrepa-i-orientirane>

Van het academisch jaar 2016/2017 tot het academisch jaar 2020-2021 is het aantal ondersteunde kinderen en studenten met speciale onderwijsbehoeften gestegen met meer dan 4.770, met ondersteuning voor meer dan 19.800 kinderen en studenten in het academisch jaar 2020/2021. De ondersteuning wordt geboden door specialisten die zijn aangesteld in kleuterscholen en scholen of in regionale centra voor ondersteuning van het proces van inclusief onderwijs. Speciale scholen voor opleiding en ondersteuning van studenten met zintuiglijke beperkingen - slechthorend of visueel - zijn ook hervormd en gemoderniseerd.

De houding van de maatschappij tegenover mensen met lichamelijke en verstandelijke beperkingen verandert echter langzamer. Uit een recent onderzoek van UNICEF bleek dat 80% van de respondenten het er (bijna) mee eens is dat negatieve houdingen ten opzichte van mensen met speciale behoeften ertoe leiden dat ze lijden. Bovendien was slechts de helft van de deelnemers het ermee eens dat zij bijdragen aan de diversiteit in de samenleving. Deze bevindingen benadrukken de noodzaak van doelbewuste inspanningen om de houding ten opzichte van mensen met speciale behoeften te veranderen, niet alleen in het onderwijssysteem maar ook op de arbeidsmarkt. Het niet begrijpen van hun behoeften en mogelijkheden voor inclusie kan leiden tot medeleven, maar ook tot ongeloof dat ze volledig geïntegreerd kunnen worden in de maatschappij.

"Ouders van kinderen met speciale behoeften vertellen dat ze dagelijks te maken hebben met ongepaste opmerkingen en gedrag ten opzichte van hun kinderen. "Ze spugen in elkaars boezem; ze kloppen tegen een boom - niemand krijgt er plezier in om naar je te kijken." Ouders zeggen dat het een onaangename gewoonte is dat mensen opmerkingen maken tegen kinderen, hoe goedbedoeld ook, over hun aandoening, vooral als het kind inmiddels volwassen is en zich bewust is van zijn moeilijkheden, en ook dat ze de uitdrukking "zulke kinderen" gebruiken, die vaak zelfs door specialisten wordt gebruikt. Ouders vertellen over situaties waarin andere ouders niet toestaan dat hun kinderen met hun kinderen spelen, omdat ze zich zorgen maken over imitatie en negatieve invloed op de ontwikkeling van hun eigen kinderen. Ze vertellen over een andere, negatieve houding die ze krijgen van leerkrachten in kleuterscholen, van artsen, van burens, uit hun vriendenkring." Studie over houdingen tegenover kinderen met een beperking in Bulgarije, (UNICEF).[17]

[17] UNICEF - Studie naar de houding ten opzichte van kinderen met een handicap in Bulgarije

Volgens een deel van hetzelfde onderzoek onder jongeren van 10-14 jaar, bespotten en beledigen kinderen soms een kind met ontwikkelingsmoeilijkheden. De meeste tieners deelden dat ze geen kinderen met een beperking in hun directe omgeving hebben en dus geen ervaring hebben in communicatie met hen of attitudes die gebaseerd zijn op echte indrukken. Voornamelijk in de gevallen waar de geïnterviewden vertellen over contact met kinderen met een beperking of ontwikkelingsmoeilijkheden, is het een gevolg van het feit dat er een gelijkaardig geval is in de klas of op school. Een andere observatie is dat er een trend is dat hoe ouder de leerlingen zijn, hoe waarschijnlijker het is dat ze het praten over kinderen met speciale behoeften en ontwikkelingsmoeilijkheden reproduceren.

Om de houding ten opzichte van mensen met speciale behoeften te veranderen, is het cruciaal dat er innovatieve strategieën en benaderingen worden ontwikkeld, niet alleen in het onderwijs voor mensen met, maar ook voor mensen zonder speciale behoeften. Het simpelweg uitspreken van geleerde zinnen over acceptatie en gelijkheid is niet genoeg om echt een verandering teweeg te brengen op emotioneel niveau, waar het echte begrip en empathie naar boven komen. Het is belangrijk om niet alleen te wijzen op de behoeften van mensen met speciale behoeften, maar ook op hun mogelijkheden en dat kan gebeuren met jongeren in verschillende soorten activiteiten.

Bovendien is de ontwikkeling van soft skills steeds belangrijker geworden in de 21e eeuw, maar er wordt nog steeds niet voldoende aandacht aan besteed in reguliere onderwijsprogramma's. In plaats daarvan ligt de nadruk nog steeds op academische kennis. In plaats daarvan ligt de nadruk nog steeds op academische kennis, waarvan is aangetoond dat het individuen niet noodzakelijkerwijs ten goede komt in hun dagelijks leven. Het is noodzakelijk dat we het belang van soft skills erkennen en ze opnemen in onderwijsprogramma's om mensen beter voor te bereiden op succes in alle aspecten van het leven.

Het integreren van informele onderwijsactiviteiten buiten het klaslokaal kan de soft skills van leerlingen van alle leeftijden aanzienlijk verbeteren. Deze activiteiten bieden praktijkervaring en stimuleren vaardigheden zoals communicatie, teamwork, empathie en leiderschap. Door mensen met speciale behoeften bij gemeenschappelijke activiteiten te betrekken, kunnen leerlingen een reëel beeld krijgen van de uitdagingen waarmee deze mensen te maken hebben en het ongemak of de angst verminderen die ze kunnen hebben als ze met hen omgaan.

Om leerlingen met speciale behoeften effectief te integreren in de klas, is het cruciaal om hun klasgenoten te informeren over hun aandoening en de ondersteuning die ze nodig hebben. Door open en respectvol uitleg te geven over de aandoening kunnen we houdingen veranderen en stigma's ten opzichte van leerlingen met speciale behoeften verminderen. Angst en vermijding zijn natuurlijke reacties op het onbekende, maar door leerlingen voor te lichten over hun medeleerlingen met speciale behoeften, kunnen we een cultuur van acceptatie en inclusiviteit bevorderen.[18]

De ervaring van de Community of Democratic Education met leerlingen met speciale behoeften bewijst dat een eenvoudige en respectvolle uitleg aan andere leerlingen over de ontwikkeling veel helpt bij de acceptatie en het stigma en de conflicten tussen de kinderen vermindert.

Als onderdeel van de BUSTA-activiteiten moesten de studenten deelnemen aan therapie sessies van een kind met speciale behoeften. De therapeut nam uitgebreid de tijd om de studenten in te lichten over de situatie van het kind, wat er specifiek was in zijn ontwikkeling, de moeilijkheden waarmee hij te kampen had en de vooruitgang die hij boekte dankzij de paardentherapie.

Deze introductie van de casus bereidde de studenten voor en zorgde ervoor dat ze alerter waren voor de specifieke kenmerken van het kind. Bovendien benaderden ze hem met geduld, een vriendelijke houding en begrip voor zijn mogelijkheden. Aan de andere kant zette het hen in hun kracht en werden ze betrokken als gelijken in het therapieproces.

ZIN VAN DOLFIJNTRAINING VOOR HET OPBOUWEN VAN VAARDIGHEDEN

WAAROM ZIJN DOLFIJNEN ZO UNIEK?

Er bestaan veel mythen over dolfijnen, omdat ze jarenlang in de voortdurende belangstelling van de mens stonden. Al in het oude Griekenland laat een dolfijnfresco, geschilderd in het badhuis van het paleis van Knossos, de bewondering van mensen voor dolfijnen zien en de noodzaak om deze te bestendigen.

[18] Dr. Bruce Perry - De jongen die als hond werd grootgebracht /boek/.

Chris Johnson fotografie [19]

Deze belangstelling is echter nooit vervaagd, want de laatste jaren zijn er zoveel dolfinaria, themaparken en andere instellingen die zich bezighouden met deze verbazingwekkende en gevoelige dieren. Het is niet alleen leuk om dolfijnen onder de hoede van mensen te hebben, het is ook een enorme verantwoordelijkheid om hun natuurlijke gedrag te verhogen en te stimuleren, constant te werken aan milieuverrijkende programma's, etc. Terugkomend op het BUSTA-project en de democratische vaardigheden is het belangrijk om te weten waarom dolfijnen zulke unieke dieren zijn. Iedereen die geïnteresseerd is in het leven van dolfijnen kan zeker veel informatie vinden over het feit dat dolfijnen unieke en intelligente dieren zijn. Ten eerste zorgt alleen al de fysiologische uniciteit ervoor dat we glimlachen als we naar de dolfijn kijken, omdat we de open mond van een dolfijn associëren met zijn glimlach. Ten tweede zijn deze dieren eindeloos nieuwsgierig, dat kun je alleen al zien bij een bezoek aan het dolfijntherapiecentrum.

Het lid van het dolfijnondersteunde therapeutenteam vertelde: 'Ik herinner me hoe een familie die met een baby kwam, per ongeluk hun fles thee bij het raam achterliet, meteen kwam er een hele groep geïnteresseerde dolfijnen aan die probeerden te "inspecteren" wat dit ding was.

Een ander lid zei dat "werkende professionals weten dat een slipper of werkkaart die bij het zwembad wordt achtergelaten gemakkelijk een speeltje kan worden voor deze dieren, en als ze zo'n "speeltje" vangen, rennen ze nergens heen maar gooien ze het natuurlijk lachend een eindje weg".

[19] Retrieved from: [1] [Dr. Bruce Perry - The Boy Who Was Raised as a Dog /book/](#).

Feit: Soms, als ze geen object hebben om mee te spelen, zijn dolfijnen in staat om hun eigen speelgoed te maken. Ze laten bijvoorbeeld een luchtbel los en houden deze onder water met hun echolocatiesysteem (uitgezonden geluiden), verdelen deze dan in kleine belletjes en "eten" deze op of vormen een luchtring en zwemmen er doorheen. Door deze unieke eigenschap kunnen ze extreem hoogfrequente geluiden uitzenden die het menselijk oor niet kan opvangen.[20]

Dolfijnen zijn ook uniek in hun manier van slapen. Je zou kunnen zeggen dat ze een korte periode slapen, ongeveer tien minuten per dag. Dit is echter niet de gebruikelijke rust die we gewend zijn te zien - dolfijnen hebben geen bedden of lagers, ze liggen gewoon op het wateroppervlak en sluiten één oog voor ongeveer 10-20 seconden. Op deze manier laat hij één hersenhelft rusten en later, na actiever zwemmen, laat de dolfijn de andere hersenhelft weer rusten, nadat hij het andere oog al gesloten heeft. Een van de meest unieke kenmerken van deze dieren, waar maar weinig mensen vanaf weten, is dat ze met hun stem een beeld naar een andere dolfijn kunnen "sturen", d.w.z. wat ze zien met geluid overbrengen. Voor een mens zou dit hetzelfde zijn als een holografisch beeld naar een ander sturen met hun gedachten.

De soort dolfijnen die in het dolfinarium van het Litouwse Zeemuseum worden gehouden, heten tuimelaars uit de Zwarte Zee (*Tursiops truncatus ponticus* - Latijn). De naam zelf zegt al dat dit zoogdieren uit de Zwarte Zee zijn, hoewel je soms moet horen wat een grote vis het is. Omdat het een zoogdier is, voedt de kleine dolfijn zich met de melk van zijn moeder. Een ander belangrijk feit is dat ze, net als echte zoogdieren en geen vissen, lucht inademen, dus ze komen altijd boven het wateroppervlak uit om het in te ademen, ze kunnen ongeveer 10 minuten onder water blijven zonder adem te halen. Een dolfijn kan tot 350 kg wegen en eet ongeveer 12-23 kg vis per dag, afhankelijk van zijn leeftijd.

[20] Marten, K., Shariff, K. Psarakos, S., et al. (1996). Ring Bubbles of Dolphins. Scientific American, Inc. 82-87.

HET CONCEPT VAN THERAPIE MET DOLFIJNEN

Het belangrijkste concept van therapeutische impact voor kinderen met een beperking ligt in drie sleutelfactoren:

1. Therapeutische omgeving en gebruik van materialen. Dit houdt in dat deelnemers in het water zijn, een wetsuit dragen en drijvende platforms en speelobjecten gebruiken.
2. Dolfijnen. Hierbij gaat het vooral om de mogelijkheden die er zijn tijdens het communiceren met een dolfijn in het water en de communicatieve aspecten, de langste speelse aandacht van alle zoogdieren.
3. Methodologie achter de therapie. Het gaat hierbij om de neurosensomotorische methodologie van de mens en neuroplasticiteit.[21]

Recentelijk zijn er veel wetenschappelijke onderzoeken gedaan naar de voordelen van dolfijnondersteunde therapie voor mensen met een beperking. In het algemeen speelt een dier een belangrijke rol in de motivatie en emotionele ontwikkeling van kinderen, in het bijzonder in hun eigenwaarde, autonomie en gevoel van empathie voor anderen.[22] In de wetenschappelijke literatuur kunnen we werken vinden die spreken over positieve evaluaties van dolfijnondersteunde therapie voor kinderen met mentale, gedrags- en neurologische ontwikkelingsstoornissen.[23] De door dolfijnen ondersteunde therapie kan een statistisch significante positieve invloed hebben op kinderen met mentale, gedrags- en neurologische ontwikkelingsstoornissen: minder stereotiep gedrag en betere sociale communicatie[24], fijne motorische ontwikkeling, cognitieve prestaties en verbale ontwikkeling[25] Er wordt ook voorgesteld dat een uitgezonden biosonar signaal van de dolfijn, gepulseerd met lage frequenties, resulteert in inactivering van piëzo-elektrische collageenmoleculen in het lichaam en een entertainment genereert voor het hele lichaam van het receptieve zenuwstelsel. Een dergelijk mechanisme zou kunnen resulteren in vermaak van de hersenen om specifieke lage frequentiecomponenten te produceren in combinatie met de voorgaande mechanismen, evenals veranderingen die resulteren in een verhoogde productie van endorfine.[26] Het dolfijnondersteunde therapiecentrum van het Litouwse Zeemuseum biedt therapie voor kinderen en volwassenen met verschillende handicaps. Het centrum werd opgericht in 2015, maar de dolfijnondersteunde therapieprogramma's vonden plaats in het Dolfinarium vanaf 2003

[21] Kreivinienė, B, & Mockevičienė, D. (2020). Dolphin assisted therapy: evaluation of the impact in neuro- sensory-motor functions of children with mental, behavioural and neurodevelopmental disorders. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*, 29 (4), 292–307. <https://doi.org/10.24205/03276716.2020.8> 29.

[22] K. Wilks, "When Dogs Are Man's Best Friend –the Health Benefits of Companion Animals in the Modern Society". In: Urban Animal Management (UAM) Conference Proceedings Gold Coast, 1999.

Kreiviniene, B, & Mockevičienė, D. (2020). Dolphin assisted therapy: evaluation of the impact in neuro- sensory-motor functions of children with mental, behavioural and neurodevelopmental disorders. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*, 29 (4), 292–307. <https://doi.org/10.24205/03276716.2020.829>.

[23] M. Shaifudin, B. Md Yusof; N. Kok Hwee Chia. Dolphin Encounter for Special Children (DESC) Program: Effectiveness of Dolphin-Assisted Therapy for Children with Autism. *International Journal of Special Education*, vol. 27 (3), 2012.

E. Salgueiro, L.A. Nunes, A. E. Barros, J. Marôco, A. I. Salgueiro, & M.E. Santos. Effects of a Dolphin Interaction Program on Children with Autism Spectrum Disorders, an Exploratory Research. *BMC Research Notes*, vol. 5, 2011.

S. Birch, "Dolphin Sonar Pulse Intervals and Human Resonance Characteristics", 2nd International Conference on Bioelectromagnetism, Australia, Melbourne: February, 1998.

[24] M. Shaifudin, B. Md Yusof; N. Kok Hwee Chia. Dolphin Encounter for Special Children (DESC) Program: Effectiveness of Dolphin-Assisted Therapy for Children with Autism. *International Journal of Special Education*, vol. 27 (3), 2012.

[25] E. Salgueiro, L.A. Nunes, A. E. Barros, J. Marôco, A. I. Salgueiro, & M.E. Santos. Effects of a Dolphin Interaction Program on Children with Autism Spectrum Disorders, an Exploratory Research. *BMC Research Notes*, vol. 5, 2011.

Kreiviniene, B, & Mockevičienė, D. (2020). Dolphin assisted therapy: evaluation of the impact in neuro- sensory-motor functions of children with mental, behavioural and neurodevelopmental disorders. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*, 29 (4), 292–307. <https://doi.org/10.24205/03276716.2020.829>.

[26] S. Birch, "Dolphin Sonar Pulse Intervals and Human Resonance Characteristics", 2nd International Conference on Bioelectromagnetism, Australia, Melbourne: February, 1998.

De allereerste therapeutische activiteiten waren gericht op interacties tussen dolfijn en kind met autisme en later werd deze communicatie uitgebreid met zeer positieve resultaten voor mensen met het syndroom van Down, mensen die afzien van oncologie, hersenverlamming en andere ziekten. Daarom is er op dit moment een breed spectrum aan problemen waarbij therapie kan helpen en mensen zich kunnen aanmelden voor dit soort therapeutische activiteiten.

Het centrum voor dolfijnondersteunde therapie werkt alleen met mensen die problemen hebben. Mentale en gedragsstoornissen bij kinderen en volwassenen gaan vaak gepaard met symptomen van zintuiglijke stoornissen en disfuncties.[27] Een van de meest waargenomen disfuncties is het locomotorische of vestibulaire en proprioceptieve systeem. Volitionele beweging en slechte controle over de lichaamspositie veroorzaakt door motorische disfunctie, wanneer de hersenen de uitvoering van ideatie en motorische planningstaken niet kunnen coördineren, komen tot uiting bij kinderen met psychiatrische en gedragsstoornissen.[28] De meerderheid van de studies met kwalitatief en kwantitatief onderzoek bevestigden dat we meestal kunnen zien dat dolfijnondersteunde therapie positieve veranderingen kan hebben in motorische vaardigheden, ideatie en feitelijk gedrag in de situatie: het kind is niet langer bang om met de auto te gaan, geeft de voorkeur aan het nemen van een lift, begon taken met twee handen uit te voeren; ze noemen hand-voet coördinatie veranderingen, bv., leren fietsen, zwemmen in het zwembad; betrokkenheid bij nieuwe activiteiten is verbeterd, er is minder afwijzing, weerstand tegen nieuwigheden, ontwikkelde sociale vaardigheden etc.

HET PROCES VAN VAARDIGHEDEN OPBOUWEN VOOR EEN KIND IN EEN COMMUNICATIEPROCES MET EEN DOLFIJN

Dolphin Assisted Therapy Center organiseert individuele of groep communicatiesessies van interactie met dolfijnen voor mensen met fysieke, mentale of situationele problemen en voor mensen die lijden aan neurologische ziekten en/of psycho-emotionele traumatische gebeurtenissen hebben meegemaakt.

Het helpt hun neurosensomotorische status en welzijn te verbeteren en ontwikkelt hun cognitieve en socialisatievaardigheden. Activiteiten van interactie met dolfijnen worden georganiseerd volgens de HN 133: 2013 van het Ministerie van Volksgezondheid van de Republiek Litouwen. Bij de therapie sessies is meestal het hele team van professionals betrokken: een dolfijntrainer, een psycholoog, een fysiotherapeut, een gedragspecialist en een maatschappelijk werker. In 2013 werd het dolfijnondersteunde therapieprogramma door de minister van Volksgezondheid van de Republiek Litouwen gevalideerd als een gezondheidsbevorderende dienst. Het is een Europees precedent waarbij dolfijntherapie wordt gereguleerd door de documenten van het Ministerie van Volksgezondheid.

Terwijl ze in een therapiecentrum werken, kiezen de dolfijnen met wie ze willen omgaan - interessant genoeg worden ze op dit gebied niet aangemoedigd door vissen en verbazen ze voortdurend door hun vermogen om een gemeenschappelijke basis te vinden met een grote verscheidenheid aan mensen. Dolfijnen zijn gevoelig voor de emotionele toestand van hun bezoekers en kunnen zich daaraan aanpassen. Als gevolg hiervan is een van de eerste effecten van therapie die bezoekers kunnen opmerken een enorme vloed van positieve emoties. Een andere belangrijke factor is dat dolfijnen zelf een geweldige motivator zijn voor kinderen of volwassenen met een beperking, ze hebben ook de mogelijkheid om te communiceren op een zeer eenvoudige manier die voor iedereen begrijpelijk is.

Oprichter van de dolfijnondersteunde therapie David E. Nathanson, een neuro-psycholoog en gedragsonderzoeker, ondervond dat kinderen met een beperking positiever reageren op de interactie met dolfijnen dan met andere dieren. Tijdens de therapie sessies interageren dolfijnen met kinderen en volwassenen door middel van speelse elementen, waardoor ze zich beter kunnen ontspannen. Hierdoor wordt informatie beter begrepen en onthouden, de aandacht beter gefocust, psychosociaal gedrag en communicatie-elementen ontwikkeld en de psycho-emotionele toestand van kinderen verbeterd. Dolfijnen zijn erg nieuwsgierige dieren. De essentie van de therapie ligt in het vermogen van dolfijnen om speelgedrag te ontwikkelen en langer vol te houden dan welk ander zoogdier ook. Dit feit bewijst hun hoge niveau van emotioneel edrag.

David E. Nathanson systematiseerde praktische informatie en ontwikkelde een concept van dolfijnondersteunde therapie dat positieve factoren van mensen versterkt. In gevallen van ernstige communicatiestoornissen heeft alleen al de ontmoeting met een dolfijn de functie van een 'ijsbreker', die positieve veranderingen in psychosociale en psycho-emotionele contacten stimuleert en tot verdere therapeutische activiteiten leidt.

Bovendien wordt uitgelegd door toepassing van Malan's[29] concept van de 'overdrachtdriehoek' dat het effect verkregen in dolfijnondersteunde therapieprogramma's ook gebaseerd kan zijn op de interactie tussen kind, dolfijn en therapeut, die een driehoek creëert waarin de communicatie en ontwikkeling van vaardigheden gericht is op het kind. Bij dolfijnondersteunde therapie spelen ook de volgende factoren een rol: educatie, omgeving, veiligheid, leren, interactie en vele andere factoren die bepalend zijn voor een succesvol leerprogramma met 'precies de juiste uitdaging'.

De dolfijnondersteunde therapie in het water wordt uitgevoerd met actieve bewegingen in een steeds veranderende context. Zulke op water gebaseerde activiteiten kunnen leuk en zeer motiverend zijn. Zoals Campion (1991, p. 12) opmerkt, zijn waterinterventies "verbredende ervaring - fysiek, ontwikkelingsgericht, cognitief en psychologisch." [30] De psychomotorische verandering en vaardigheidsopbouw wordt vergroot door de capaciteit van het zenuwstelsel van kinderen met psychiatrische stoornissen en gedragsstoornissen om te veranderen in reactie op ervaringen of neuroplasticiteit.[31]

[29] Kreiviniienė B., Mockevičienė D., Alijošienė E. (2021) Psychosocial and Neuro-Sensory Effect of Complex Dolphin Assisted Therapy for Children with Psychiatric and Behavioral Disorders. *Revista Argentina de Clínica Psicológica* 2021, Vol. XXX, N. 1, 174-191.

[30] R. Griffioen, & M. J. Enders-Slegers. The Effect of Dolphin-Assisted Therapy on the Cognitive and Social Development of Children with Down Syndrome. *Anthrozoos: A Multidisciplinary Journal of The Interactions of People & Animals*, vol. 27, 2014.

Kreiviniienė B., Mockevičienė D., Alijošienė E. (2021) Psychosocial and Neuro-Sensory Effect of Complex Dolphin Assisted Therapy for Children with Psychiatric and Behavioral Disorders. *Revista Argentina de Clínica Psicológica* 2021, Vol. XXX, N. 1, 174-191.

[31] Dix, M. R., and Hallpike, C. S. (1952). The Pathology, Symptomatology and Diagnosis of Certain Common Disorders of the Vestibular System. *Proceedings of the Royal Society of Medicine*. 45 (341), 341-354.

Gjesing G. (2002) "Water-Based Intervention". In: A. C. Bundy, S. J. Lane, & E. A. Murray, (Eds.), *Sensory Integration: Theory and Practice*. Philadelphia: FA Davis Company.

Ayres A.J., Robbins, J., "Sensory Integration and the Child". (2005). *Understanding Hidden Sensory Challenges*. 25th Anniversary Edition. Los Angeles CA: Western Psychological Services.

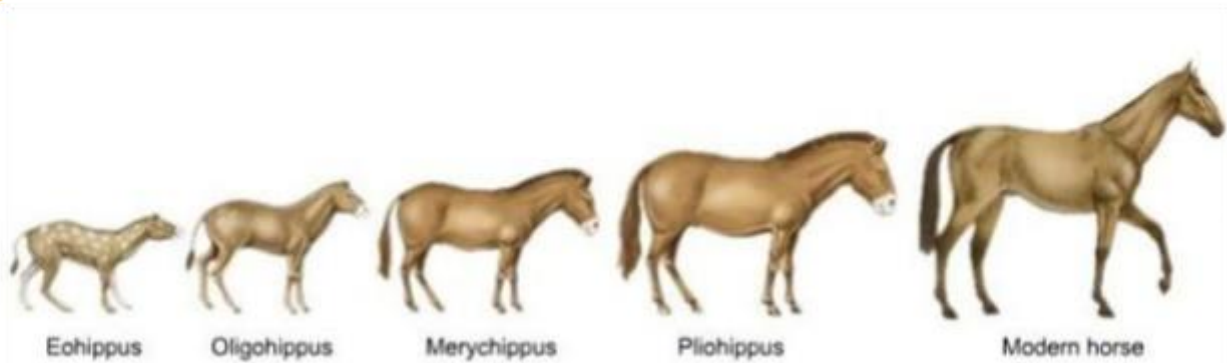
Daarom kan in het proces van het ontwikkelen van vaardigheden gesteld worden dat interactie met dolfijnen zorgt voor positieve emoties; de wateromgeving stelt professionals in staat om fysieke revalidatie of neurosensomotorische aspecten te gebruiken. Er wordt gesteld dat sessies van interactie met dolfijnen geschikt zijn voor iedereen die moeilijke situaties in het leven ervaart. Dolfijnen hebben ongelooflijke vaardigheden om emoties aan te voelen en gebaren te begrijpen. Ze vragen om aandacht door mensen aan te spreken, speels een bal te gooien of met water te spetteren. Studies van het dolfijnondersteunde therapiecentrum tonen aan dat wanneer ouders kijken naar de interactie van hun kind met dolfijnen, ze hem/haar beter leren kennen en er een nieuwe, sterkere en hechtere onderlinge relatie ontstaat.

Over het algemeen wordt dolfijnondersteunde therapie over de hele wereld toegepast voor patiënten met autisme, het syndroom van Down, hemofilie, kanker, fibrose, aangeboren hartaandoeningen, cerebrale parese, artritis, diabetes, depressie, AIDS, drugsverslaving of alcoholisme. Hoewel, ongeacht de wereldwijde praktijk, het noodzakelijk is om het mogelijke negatieve effect voor de deelnemer (als gevolg van diergedrag, koud water, zoutgehalte of mogelijke allergische reacties) in elk individueel geval te beoordelen. Bijna in alle landen wordt de dolfijnondersteunde therapie helemaal niet toegepast en/of toegepast met extra veiligheidsmaatregelen (bijv. zonder in het water te gaan) voor patiënten met epilepsie, fragiele botten, stoma('s), open wonden of het syndroom van Down.

ZIN VAN PAARDENTRAINING VOOR HET OPBOUWEN VAN VAARDIGHEDEN

WAAROM ZIJN PAARDEN ZO UNIEK?

Het paard is een vitaal onderdeel van de menselijke geschiedenis door mensen te helpen zich te verplaatsen, als prooi, om landen te veroveren, als transportmiddel en altijd als gezelschap. De eerste soort was de Eohippus (Hyracotherium) of het "dageraadspaard" dat zich gedurende 56 miljoen jaar ontwikkelde tot het dier dat we vandaag kennen.

Paarden zijn kuddedieren die graag grazen in open weiden. Van nature zijn ze nieuwsgierig en vriendelijk. Ze benaderen mensen voorzichtig, maar raken bevriend met mensen die zich voor hen openstellen. Recent antropologisch onderzoek toont aan dat het moderne paard of de *Equus caballus* ongeveer 6000 jaar geleden voor het eerst gedomesticeerd werd[32]. Al in 460-377 v. Chr.

Hippocrates merkte de helende kracht van het paard voor de mens op. Gelukkig werd de rol van het paard als therapiedier in de loop der jaren steeds bekender en evolueerde het naar de therapie met paarden.

De training van therapiepaarden is een complex en vaak langdurig proces. Het vereist de kennis en inzet van meerdere medewerkers, afhankelijk van de opzet van de therapieorganisatie. Vaak fokt en verzorgt de organisatie de paarden en leidt ze tegelijkertijd op tot therapiedieren. Dat vereist iemand die de paarden dagelijks verzorgt en hun omgeving onderhoudt. Professionele trainingsprogramma's worden uitgevoerd door de trainers.

HET CONCEPT VAN THERAPIE MET PAARDEN

Tegenwoordig zijn er veel onderzoeken die de positieve effecten aantonen van door paarden ondersteunde therapie op mensen met verschillende psychische en motorische pathologieën. Het is vooral gunstig voor kinderen en jonge mensen met een beperking. Voorbeelden van resultaten van door paarden ondersteunde therapie zijn verbetering van de slaap en de van de rust; verbetering van de fijne en grove motoriek, evenals de parameters met betrekking tot de cognitieve, emotionele en sociale gebieden; een positieve invloed op de kwaliteit van leven van de families van patiënten.[33]

[32] Drager, M. (2015, November 20). Silver Charm. Encyclopedia Britannica, Retrieved from <https://www.britannica.com/topic/Silver-Charm>

[33] María Dolores Ayala, Andrea Carrillo, Pilar Iniesta, and Pedro Ferrer (2021), *Animals* (Basel). ; 11(12): 3527 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8698107/>

Maar hoe wordt door paarden ondersteunde therapie in de praktijk uitgevoerd?

Er zijn drie belangrijke interacties met het paard tijdens door paarden ondersteunde therapie ter verbetering van de fysieke en mentale toestand van de mens.[34]

1. De eerste is vanaf de grond. Dat omvat in de buurt zijn van het paard; tijd doorbrengen met het paard of de hele kudde; het aanraken met de handen; de manen, staart en het lichaam borstelen; voer en/of lekkers geven; grondwerkoefeningen en training doen.
2. Het tweede type is op de rug van het paard zitten. Dat omvat rijden en bepaalde oefeningen en bewegingen doen terwijl je op de rug van het paard zit.
3. Het derde type is het berijden van het paard, meestal door middel van een koets. Dit type geeft begunstigen met weinig mobiliteit of andere problemen de mogelijkheid tot interactie met het paard.

Afhankelijk van de leeftijd en de conditie van een persoon kiezen paardenspecialisten de meest geschikte vorm(en) van interactie. De voordelen van door paarden ondersteunde therapie kunnen sociaal, emotioneel, cognitief, fysiek en gevoel van eigenwaarde zijn en zijn geschikt voor alle leeftijden en vele aandoeningen. De aandoeningen die ondersteund kunnen worden zijn vergelijkbaar met die door dolfijn- en hondentherapie. De professionele gemeenschap verdeelt de door paarden ondersteunde therapie meestal in door paarden ondersteunde psychotherapie, door paarden ondersteund leren, therapeutisch rijden en hippotherapie. Paint and Quarter Horse Foundation Bulgarije is opgericht om door paarden ondersteunde therapie en natuurlijke manieren van paardentraining te ontwikkelen en te bieden met toewijding aan twee paardenrassen - Paint Horse en Quarter Horse.

De rassen waarvan de voorouders de wilde mustangs van Noord-Amerika zijn, werden door de oprichters gekozen vanwege hun gemakkelijke aard en voorliefde voor mensen. De paarden van de organisatie worden gefokt op een boerderij in de lagere bergen vlakbij de Bulgaarse hoofdstad. Ze grazen in grote weiden met toegang tot een riviertje en 'all you can eat' hooi. Die omgeving zorgt ervoor dat ze zich niet gevangen voelen en hun volledige potentieel kunnen ontwikkelen. De paarden worden getraind volgens een methode die 'natural horsemanship' wordt genoemd.

[34] Raduncheva, M. Guidelines in Youth in Equine-Assisted Therapy (2023), Retrieved van https://www.pgfbulgaria.org/files/ugd/5c651c_b3aa0641449146a5859b14add6e83b74.pdf

De methode is gebaseerd op het opbouwen van een relatie met het dier en het respecteren van de waardigheid van het paard. Het paard wordt niet gedwongen om te bewegen of zich te gedragen door middel van touwen, kettingen en bidden (het metalen gereedschap dat in de mond van het paard wordt gestopt om het te controleren). In plaats daarvan wordt er tijd geïnvesteerd in het leggen van contact en het opbouwen van vertrouwen, waardoor het paard de mens op eigen houtje kan volgen.

HET PROCES VAN VAARDIGHEDEN OPBOUWEN VOOR EEN KIND IN EEN COMMUNICATIEPROCES MET EEN PAARD

De Paint and Quarter Horse Foundation is de eerste en enige organisatie in Bulgarije die gecertificeerd is door het Bureau voor kindbescherming om door paarden ondersteunde therapie aan te bieden aan kinderen. In het algemeen zijn er weinig regels in het land voor door paarden ondersteunde therapie en zelfs niet-professionals kunnen het aanbieden. Dat kan een risico vormen voor de begunstigden als de aanbieders niet ervaren genoeg zijn. De therapeuten van Paint and Quarter Horse Foundation volgen de richtlijnen van de International Professional Association for Therapeutic Horsemanship.

Met behulp van de paarden biedt de organisatie een programma voor gratis therapeutisch paardrijden aan kinderen en jongeren met een beperking. De patiënten van het programma van de organisatie in de leeftijd van 6 tot 13 jaar worstelen met verschillende aandoeningen zoals autistisch spectrum stoornis, epilepsie, Downsyndroom, hyperactiviteit, ADD. Deze aandoeningen kunnen sterk beïnvloed worden door therapie met behulp van paarden.

Een van de therapeuten van Paint and Quarter Horse Foundation Bulgaria deelde haar verhaal over een jongen met een autistisch spectrum stoornis en hyperactiviteit die net begonnen was met zijn therapeutische rijssessies in een poging zijn conditie te verbeteren.

De jongen was 6 jaar toen hij bij ons kwam. Door zijn aandoeningen waren er dingen die geschikt waren voor zijn leeftijd die hij niet deed, zoals tekenen. We konden niet zien of hij zijn paardenvriend echt leuk vond. Maar pas na vier sessies ging hij naar huis en tekende hij een paard. Dat was een grote doorbraak voor onze kleine patiënt. Het illustreerde de emotionele band die de jongen met het paard had. De ernst van de band bleef onopgemerkt totdat de inspiratie die hij kreeg van het paard zijn ontwikkeling in gang zette.

Het is echt een ontspannend en vreugdevol moment om de harige warme vacht van het paard aan te raken en te borstelen. Het paard heeft een iets hogere lichaamstemperatuur dan de mens, namelijk 38C. Zelfs alleen maar bij het paard staan kan al troostend zijn als je luistert naar zijn ademhaling die slechts 8 tot 16 ademhalingen per minuut is. Aan de andere kant is het heilzaam voor het hele menselijk lichaam om op de rug van het paard te zitten, vooral voor de ruggengraat en de spieren. Wanneer de mens in nauw contact is met het paard, is het dier in staat om de persoon te zien voor zijn of haar ware aard, zonder rekening te houden met de vooroordelen van de maatschappij zoals leeftijd, geslacht, gezondheidstoestand, sociale status, prestaties, enz. Onder begeleiding van een professional brengt dit de mens tot een staat van zelfbewustzijn en openbaring over zijn wezen en emoties.

Een jong paard weegt ongeveer 350 kilogram, hetzelfde als een volwassen dolfijn. Een volwassen paard van bepaalde rassen kan wel 1000 kilogram zwaar worden. Het is moeilijk voor te stellen dat zo'n groot dier bang kan zijn voor kleine onschuldige voorwerpen als kleurige ballen. De reden hiervoor is de "vecht of vlucht" reactie die wordt opgewekt in het paard dat in de natuur een prooi is en altijd op de uitkijk moet staan voor gevaar. Een paard dat tussen mensen leeft, moet elk aspect van de omgeving evalueren om zeker te zijn van zijn veiligheid. Ervoor zorgen dat het paard vertrouwd is met verschillende dingen en rustig reageert, is een van de taken tijdens de voorbereiding om een therapiedier te worden. Bij een dergelijke training werden de kinderen van de Democratische School in Sofia betrokken tijdens het BUSTA project. Paint and Quarter Horse Foundation volgde het opzetten van een vaardigheidsofbouw programma met de Community for Democratic Education (CDE) school.

De studenten van CDE begonnen hun vaardigheidstraining in de boerderij van Paint and Quarter Horse Foundation Bulgarije met een introductie van de plaats en de paarden, evenals verschillende soorten beperkingen. Gedurende vijf bezoeken observeerden en namen ze deel aan een therapiesessie in het programma "Gratis Therapeutisch Paardrijden voor Kinderen met een Beperking"; brainstormden en testten nieuwe spelletjes die gespeeld konden worden tijdens therapiesessies; observeerden de kuddes paarden op de boerderij; brachten paarden van de weide voor training; deden oefeningen met een getraind paard en een paard in de desensibiliserende trainingsfase. Alle activiteiten gingen gepaard met voorbereiding door de studenten, discussies en follow-up reflecties. Alvorens het proces van het opbouwen van vaardigheden in de samenwerking tussen de therapievereniging en de school te starten, moeten de personen worden aangewezen die verantwoordelijk zijn voor het organiseren van de deelname van de studenten.

Een bezoek van de studenten aan de plek waar de therapiepaarden worden gefokt en getraind moest georganiseerd worden. Zo kan iedereen elkaar leren kennen en kunnen de studenten zien hoe comfortabel ze zich bij de paarden en in hun ruimte voelen. Een demonstratie van de dagelijkse activiteiten en trainingen helpt de studenten en de trainers een idee te krijgen van hoe de studenten betrokken kunnen raken. Vaak hangt dat af van het aantal paarden in training en het niveau dat ze hebben bereikt. Vervolgens is het aan te raden om de studenten en de trainers te betrekken bij het maken van het programma en de kenmerken ervan - soorten activiteiten die studenten kunnen en willen ondernemen, de regelmaat van de bezoeken, rechten en verantwoordelijkheden van alle betrokkenen. Dit geeft zowel de school als de therapeutische dierenvereniging een gevoel van structuur met de respectievelijke verwachtingen voor de inbreng van beide partijen in het proces. In de loop van de activiteiten moeten er regelmatig follow-ups plaatsvinden om de feedback van de leerlingen en de geboekte vooruitgang te evalueren.

Studenten kunnen ook betrokken worden bij de dagelijkse verzorging van de paarden. Onder begeleiding van een professional kan dat zijn: de paarden voeren, hun stallen en weiden onderhouden, de paarden borstelen en tijd met ze doorbrengen. Het betrekken van de leerlingen bij de training van de therapiepaarden kan variëren, afhankelijk van de specifieke programma's van de vereniging voor therapiedieren. Een paar voorbeelden zijn desensibiliserende trainingsprogramma's, trainingsprogramma's voor veulens tijdens hun eerste maanden, ontwikkeling van activiteiten met paarden voor mensen met speciale behoeften. De samenwerking in het BUSTA project was ook zinvol voor de Paint en Quarter Horse Foundation: De trainer kreeg waardevolle feedback op de spelen die tijdens de therapiesessies met de kinderen met speciale behoeften werden gespeeld. Aangezien de studenten van het CDE leeftijdsgenoten van de kinderen zijn, was het nuttig om dat inzicht te hebben in wat de meest en minst vermoeiende en leuke onderdelen zijn. De trainer breidde het desensibiliseringsprogramma uit voor een van de therapiepaarden in training. Voor het paard was het een belangrijke ervaring om in contact te komen met een grote groep kinderen en zich op zijn gemak te voelen in hun omgeving.

De therapie van een van de kinderen in het programma 'Gratis Therapeutisch Paardrijden voor Kinderen met een Beperking' werd uitgebreid met socialisatie, het opbouwen van communicatievaardigheden, het bevestigen van vertrouwen in de capaciteiten en kennis van het kind onder leeftijdsgenoten, het creëren van een gevoel van acceptatie en inclusie. De organisatie verspreidde haar doel onder de gemeenschap van CDE en bouwde langdurige relaties op met haar leden.

Kinderen van de CDE-school kregen de kans om de zorgen van een ongetraind paard te begrijpen en ermee samen te werken om ervoor te zorgen dat het dier de kleurrijke ballen begrijpt en ze geen bedreiging vormen. In dit geval ging het paard in training samen met een meer ervaren paard om het nog meer vertrouwen te geven. Kleurrijke ballen werden rond de paarden verspreid. Het paard in opleiding werd eerst ongerust door de ballen. De studenten en de trainers benaderden het paard en probeerden met het paard te communiceren dat de ballen geen gevaar vormen. De studenten moesten zelf kalm blijven en proberen hun boodschap op een non-verbale manier over te brengen door de positie van hun lichaam, hun bewegingen en hun energie. Dat tweerichtingscommunicatieproces is niet alleen de kern van het trainingsproces, maar ook van de therapie. Zoals de studenten tijdens het BUSTA-project zich realiseerden, kan het paard niet spreken, dus moeten de mensen zich bewust worden van alle andere manieren van communiceren. Deze vaardigheden zijn dan gemakkelijk toepasbaar op alle gebieden van het dagelijks leven. Voor mensen met bepaalde aandoeningen is het een manier om emoties en gedachten uit te drukken op een manier die begrijpelijk is voor anderen. Dat is slechts één belangrijk onderdeel van de vaardigheidstraining die plaatsvindt tijdens door paarden ondersteunde therapie. Net als andere dierondersteunde therapieën, heeft therapie met behulp van paarden zijn beperkingen en moet het in sommige gevallen vermeden worden, zoals bij hersencysten, trauma's aan de wervelkolom, allergieën, enz. Over het geheel genomen is het een prachtige manier om contact te maken met een dier, fysieke en mentale verbetering teweeg te brengen en jezelf te vermaken.

ZIN VAN HONDENTRAINING VOOR HET OPBOUWEN VAN VAARDIGHEDEN

WAAROM ZIJN HONDEN ZO UNIEK?

Ik neem aan dat we allemaal het gezegde 'Een hond is de beste vriend van de mens' kennen. In een samenleving met een divers verspreide populatie van gedomesticeerde dieren, lijken honden een sterk verankerde plek te hebben in veel gezinnen. Vroeger werden honden vaak gezien als partner en hadden ze specifieke rollen en taken om hun menselijke familie te helpen. Tegenwoordig zijn veel hondenrassen veranderd van specifieke doelen, bijvoorbeeld jagen, waken, reukwerk enzovoort, naar honden die vooral genieten van hun leven in een huishouden zonder specifieke taken. Deze verandering heeft het voor veel mensen aantrekkelijker gemaakt om een hond aan te schaffen.

Omdat honden zeer interactief zijn en nauw samenleven met ons, mensen, ervaren mensen een sterke bereidheid om een band op te bouwen en zelfs samen te werken met honden. Honden zijn van oudsher de metgezellen van mensen, en hun band kan worden getraceerd naar prehistorische tijden[1]. Honden hebben verschillende rollen gespeeld in menselijke samenlevingen, van jagen en hoeden tot bewaken en gezelschap, ze zijn essentieel geweest voor het overleven en de vooruitgang van de mens. Oude beschavingen, zoals de Egyptenaren, Grieken en Romeinen, vereerden en waardeerden honden om hun loyaliteit en vaardigheden. Door de geschiedenis heen zijn ze geëvolueerd tot sociale dieren, of het nu gaat om de jacht of om het beschermen van elkaar, enz. Dit aangeboren gevoel in combinatie met hun eerbiedige gedrag stelt hen in staat om gemakkelijk te integreren in een menselijke familie, of het nu gaat om binding, zindelijk maken of goed gemanierd zijn, om symbiotische doelen te bereiken, zoals behendigheid, truffeljacht, enz. om zelfs een familiale behoefte te vervullen die wij mensen nodig hebben.

Artemis en hond. Romeinse kopie uit de 1e eeuw. CE naar een Grieks origineel, 4e eeuw. BCE. Rome, Vaticaanse Musea.

Het proces van domesticatie leidde tot de ontwikkeling van emotionele banden tussen mensen en honden. Naarmate honden zich aanpasten aan het leven in een menselijke omgeving, raakten ze afgestemd op menselijke emoties en leerden ze reageren op menselijke signalen. Studies hebben aangetoond dat de interactie tussen hond en mens voor beide partijen voordelig is, omdat het leidt tot een toename van de productie van het hormoon oxytocine - wat de sociale banden bevordert en bijdraagt aan het algemene welzijn - terwijl het tegelijkertijd het stresshormoon cortisol verlaagt. [35]

[35] Barber, A. L. A., Randi, D., Müller, C. A., & Huber, L. (2016). The processing of human emotional faces by pet and lab dogs: evidence for lateralization and experience effects. *PLOS ONE*, 11(4), e0152393. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0152393>

We kunnen onszelf de vraag stellen: "Waarom hebben zoveel huishoudens een hond? Er zijn echter te veel redenen om op te noemen. Maar empathische bezorgdheid is zeker een van de redenen waarom we zo nauw verbonden zijn met deze gevoelsdieren. Honden zijn in hoge mate afgestemd op onze gemoedstoestanden en bieden instinctief 'steun', ongeacht onze gemoedstoestand: blijdschap, verdriet, woede, ongeduld, enz. Deze empathische betrokkenheid strekt zich zelfs uit tot personen met een beperking, lichamelijk/psychologisch of beide.

Een huisdier kan in grenzeloze mate liefde en onvoorwaardelijke goedkeuring geven. Veel mensen hebben ontdekt dat huisdieren essentiële emotionele behoeften bevredigen. Ze vinden dat ze kunnen vasthouden aan de wereld van realiteit, van zorgen, van menselijk zwoegen en opoffering, en van intense emotionele relaties door voor een dier te zorgen. Hun opvattingen over zichzelf als waardevolle personen kunnen worden ondersteund, zelfs versterkt, door de zekerheid dat de huisdieren waar ze voor zorgen ook van hen houden. De band tussen mens en dier hangt af van hun gemeenschappelijkheid als dieren en hun wederzijdse behoefte aan hechting. Vandaag de dag maken de unieke kwaliteiten van de hond hen bijzonder geschikt voor therapeutische interventie. Honden bezitten een opmerkelijk vermogen om menselijke emoties aan te voelen en erop te reageren, en kunnen subtiele signalen in lichaamstaal en toon van de stem waarnemen, waardoor empathie en emotioneel begrip worden bevorderd.[36] Bovendien zijn ze dankzij hun eigenschappen geschikt om ook binnenshuis hulp en therapie te bieden, en kunnen ze mensen begeleiden bij hun dagelijkse taken, door hulp en gezelschap te bieden.

HET CONCEPT VAN THERAPIE MET HONDEN

De interactie tussen mensen en honden is vanuit verschillende perspectieven heilzaam gebleken. In het bijzonder in een therapeutische setting met mensen met een geestelijke of lichamelijke beperking, zijn de eigenschappen en kwaliteiten van honden bijzonder geschikt om een veilige omgeving te creëren, behoeften te vervullen en holistisch welzijn te bevorderen.

Hondentraining biedt leerlingen belangrijke mogelijkheden om vaardigheden op te doen. Of het nu gaat om het overwinnen van de angst voor honden, het ontwikkelen van leiderschapsvaardigheden of het bevorderen van geduld, deze activiteit biedt een veelzijdige en transformerende leerervaring. Bovendien onderscheiden de aanpasbaarheid en de betekenis van hondentraining zich van andere door dieren ondersteunde activiteiten, zoals dolfijn- of paardentherapie.

Angst voor honden overwinnen

Voor studenten die bang zijn voor honden kan hondentraining een therapeutisch middel zijn. Door deze dieren te leren begrijpen en ermee te leren werken, kunnen studenten geleidelijk hun angst overwinnen en hun zelfvertrouwen en emotionele veerkracht opbouwen.

Flexibiliteit van vaardigheden

In tegenstelling tot dolfijnen en paarden kunnen honden deel uitmaken van het dagelijkse leven van een leerling. Ze zijn thuis, op school en in de stad. Deze constante aanwezigheid biedt een voortdurende mogelijkheid voor het ontwikkelen van vaardigheden en zorgt ervoor dat de geleerde lessen direct toepasbaar zijn.

Leiderschapsvaardigheden en grenzen

Het trainen van een hond vereist sterk leiderschap en inzicht in grenzen. Studenten leren hoe ze zich zelfverzekerd kunnen laten gelden en duidelijke grenzen kunnen stellen voor de hond. Dit vertaalt zich in essentiële leiderschapsvaardigheden die kunnen worden toegepast in verschillende aspecten van het leven.

Geduld ontwikkelen

Een hond trainen is een les in geduld. Honden leren niet meteen, en leerlingen moeten het hele proces volhouden. Deze activiteit om vaardigheden op te bouwen zorgt voor een diep gevoel van geduld en doorzettingsvermogen.

Veranderende houding ten opzichte van honden

Het trainen van honden voor mensen met een beperking verandert onze houding ten opzichte van onze relatie met deze dieren. Het neemt afstand van het bezitten van honden voor zelfbevrediging en bevordert een coöperatief partnerschap met dieren, met erkenning van de diepgaande invloed die honden kunnen hebben op het verbeteren van de kwaliteit van leven voor mensen met een beperking.

Alleen zijn en gewoontes verbeteren

Door tijd alleen door te brengen met een hond kunnen studenten nadenken over hun eigen gedrag en gewoonten. Honden zijn ongelooflijk opmerkzaam en kunnen de emotionele toestand van hun baasje weerspiegelen. Deze unieke band moedigt leerlingen aan om zelfbewuster te worden en positieve veranderingen in hun gedrag thuis door te voeren, en in sommige gevallen in situaties waar geen andere opvoeders buiten het directe gezin toegang tot hebben.

Socialisatie door incrementele training

De stapsgewijze aard van hondentraining moedigt studenten aan om te socialiseren, zowel met de hond als met andere mensen uit hun omgeving. Dit verbetert niet alleen hun interpersoonlijke vaardigheden, maar bevordert ook het gemeenschapsgevoel en de steun binnen de trainingsomgeving.

Affectieve metgezel en emotionele ontwikkeling

Honden zijn aanhankelijke metgezellen die leerlingen kunnen helpen bij het ontwikkelen van belangrijke soft skills, zoals empathie, medeleven en emotionele intelligentie. Deze holistische benadering van het ontwikkelen van vaardigheden gaat verder dan het cognitieve domein en koestert de emotionele kant van leren.

Training op maat

Een stimulans voor studenten om nieuwsgierig te worden en te leren over beperkingen, zodat ze actief en effectief kunnen bijdragen aan de verbetering van het leven van iemand met speciale behoeften. Het trainen van honden voor mensen met een beperking vereist een grondig begrip van de specifieke behoeften van de toekomstige begunstigde. Studenten moeten hun trainingsaanpak aanpassen aan de unieke behoeften van de persoon met een beperking, waarbij probleemoplossing en aanpassingsvermogen worden gestimuleerd. Het ontwikkelen van nieuwsgierigheid bij studenten naar het onderwerp van beperkingen is de sleutel om te beginnen met het ontwikkelen van succesvolle inclusieve klaslokalen en gemeenschappen.

Mogelijkheden voor creatief denken

Het ontwerpen van nieuwe trainingsspelletjes en -methodes biedt talloze mogelijkheden voor creatief denken. Studenten kunnen op zoek gaan naar innovatieve manieren om de honden te trainen en te betrekken, waarbij ze de grenzen van hun probleemoplossend vermogen verleggen.

Hondentraining is een veelzijdige activiteit om vaardigheden op te bouwen die verder gaat dan het aanleren van trucjes of gehoorzaamheid. Het biedt studenten de kans om hun angsten te overwinnen, cruciale levensvaardigheden te ontwikkelen, een diepgaande, coöperatieve relatie met dieren op te bouwen, de kloof tussen studenten en mensen met een beperking te overbruggen en zelfvertrouwen op te bouwen omdat ze een positieve bijdrage hebben geleverd aan een medemens in nood. De flexibiliteit, socialisatie en emotionele band maken het een zinvolle en transformerende ervaring die het leven van de studenten, de honden waarmee ze werken en dat van mensen met speciale behoeften kan verrijken.

Honden kunnen worden getraind om commando's en eenvoudige opdrachten uit te voeren, maar ook om rustig te blijven en te reageren op menselijke emoties. Therapie-interventies met honden kunnen worden afgestemd op individuele behoeften en behandeldoelen. Daarom zijn hondentrainingen specifiek en gericht op gehoorzaamheid, socialisatie en het vermogen om in verschillende situaties te werken.

Soorten Therapiehonden

Hulphond voor buiten: bedoeld om mensen met beperkte mobiliteit of mensen die lijden aan een ziekte te helpen, voornamelijk in open/openbare ruimtes. Toekomstige eigenaren moeten in staat zijn om opdrachten aan de hond door te geven en een actieve levensstijl hebben die voldoet aan de behoeften van de hond.

Institutionele Hond: volgt een speciale opleiding om hulp te verlenen in een instelling zoals een school, een jeugdcentrum, een bejaardencentrum, enz.

Hulphond in huis: is in staat om mensen met beperkte mobiliteit of een andere ziekte thuis te helpen.

DYADIS traint en wijst al meer dan 25 jaar hulphonden toe in België. De vereniging heeft ervoor gekozen om voornamelijk met Golden en Labrador Retrievers te werken omdat dit ras bewezen heeft rustig en sociaal te zijn, bijzonder geschikt om bevelen te onthouden en gespecialiseerd in het terugbrengen van voorwerpen. Gedurende deze jaren was het mogelijk om uit de eerste hand de sociale, emotionele, cognitieve en fysieke voordelen te observeren die een hulphond kan bieden aan een persoon met speciale behoeften, wat hun autonomie en onafhankelijkheid beïnvloedt en hun algehele welzijn verbetert.

Hoe train je een hulphond?

1. Selectie van honden: puppy's worden vanaf de leeftijd van 2 maanden geselecteerd op basis van hun fysieke kenmerken (stevige constitutie, geen erfelijke ziektes) en hun gedrag (soepel, evenwichtig karakter, etc.) Dyadis selecteert elke 6 maanden zes nieuwe puppy's.
2. Socialisatie in een gastgezin: tussen de leeftijd van 2 en 18 maanden worden puppy's gesocialiseerd in een gastgezin dat hen vertrouwd maakt met de buitenwereld (geluiden, wandeltempo, routine, enz.). Gastgezinnen volgen twee trainingen per maand met een Dyadis trainer.
3. Intensieve training in het trainingscentrum: tussen 18 maanden en 2 jaar worden honden intensief getraind in het Dyadis trainingscentrum. Trainers werken dagelijks met elke hond om hun training af te ronden en hulphond te worden.
4. Een nieuwe familie vinden: de zoektocht verloopt in twee fasen, in eerste instantie worden de mogelijke kandidaten uitgenodigd om te socialiseren met de verschillende honden binnen de Dyadis-structuur, en na een week kan de kandidaat beginnen aan zijn individuele traject met de hond om te testen hoe ze met elkaar omgaan.
5. Opvolging van honden en baasjes: nadat de hulphond is toegewezen, volgt Dyadis de nieuwe eigenaar op en grijpt waar nodig in met extra trainingssessies.

HET PROCES VAN VAARDIGHEDEN OPBOUWEN VOOR KINDEREN IN EEN COMMUNICATIEPROCES MET EEN HOND

Het trainen van een hulphond vereist consistente en specifieke interacties die de hond in staat stellen een aantal vaardigheden te verwerven die essentieel zijn voor het vervullen van zijn taak. Tijdens dit proces begint de relatie tussen trainer en hond met het vormgeven van een routine die voldoet aan de behoeften van de hond en zijn welzijn garandeert. In een tweede fase begint de hond, vergezeld door zijn trainer, vertrouwd te raken met de binnen- en buitenomgeving en socialiseert hij met andere mensen en honden. Om dit leerproces te voltooien, moeten honden een reeks specifieke commando's leren herkennen en uitvoeren.

Binnen het BUSTA-project werd Aika (een van de Dyadis-honden) uitgenodigd op de BOS-school en kruiste haar leerp pad met dat van de studenten. Bovendien bood een student aan om Aika in haar huis te ontvangen om haar training af te ronden. De groep leerlingen, tussen 8 en 12 jaar oud, hebben vrijwillig gekozen hoe en of ze met de hond omgaan binnen de klas, waarbij ze hebben geleerd hoe ze hun grenzen kunnen aangeven en de ruimte van de hond kunnen respecteren. Op dezelfde manier bood ook de democratische school l'Arbre des Possible onderdak aan een puppy in training en ondergingen de leerlingen hetzelfde proces van ontdekken, onderhandelen over ruimte en het aanleren van vaardigheden.

Therapiehondentraining biedt talloze mogelijkheden voor interdisciplinair leren: het stimuleert de verkenning van meerdere onderwerpen en bevordert cross-curriculaire verbanden die de educatieve ervaringen van leerlingen verrijken. Door de interactie tussen kinderen en de hond-in-opleiding te bevorderen, is het mogelijk om het wederzijdse voordeel te observeren dat ze in elkaars leerproces inbrengen. De impact is niet afhankelijk van de exacte reproductie van de activiteiten, maar eerder van het stellen van haalbare leerdoelen en geïndividualiseerde creatieve strategieën om deze te bereiken.

Hondentraining is een veelzijdige activiteit om vaardigheden op te bouwen die verder gaat dan het aanleren van trucjes of gehoorzaamheid. De interactie van de studenten met de honden biedt hen de mogelijkheid om hun angsten te begrijpen en uiteindelijk te overwinnen, leert hoe ze hun grenzen kunnen handhaven en respecteren en bevordert de nieuwsgierigheid en het begrip van het thema inclusie en beperkingen. De flexibiliteit van de training, evenals het bijbehorende socialisatieproces tussen honden-in-opleiding en de omringende gemeenschap, maakt het mogelijk om authentieke verbindingen op te bouwen, wat bijdraagt aan het bevorderen van zinvolle en transformatieve leerervaringen. Studenten moeten hun trainingsaanpak aanpassen aan de behoeften van de toekomstige begunstigde, innovatieve manieren verkennen om de hond te onderwijzen en te betrekken en de grenzen van hun probleemoplossend vermogen verleggen.

Het proces van interactie tussen studenten en honden heeft ook een positieve invloed op het opbouwen van hun gevoel van eigenwaarde en zelfvertrouwen, omdat ze leren hoe ze zichzelf zelfverzekerd kunnen laten gelden en duidelijke grenzen kunnen stellen voor de hond. Dit vertaalt zich in essentiële leiderschapsvaardigheden die kunnen worden toegepast in verschillende aspecten van het leven.

Voor studenten die bijvoorbeeld bang zijn voor honden, kan hondentraining een therapeutisch middel zijn. Door deze dieren te leren begrijpen en ermee te leren werken, kunnen studenten geleidelijk hun angst overwinnen en hun zelfvertrouwen en emotionele veerkracht opbouwen. Bovendien zet het trainen van honden voor mensen met speciale behoeften aan tot nadenken over onze relatie met deze dieren en de impact die ze in ons leven kunnen hebben. Leerlingen kunnen ook nadenken en discussiëren over de rol van dieren en hun rechten, waardoor het perspectief van het bezitten van een hond alleen voor zelfbevrediging verschuift naar een meer coöperatief partnerschap.

Tot slot kan het proces van het integreren van een hulphond in een leeromgeving zoals een school de nieuwsgierigheid van leerlingen stimuleren om te leren over beperkingen en hoe ze een actieve en effectieve bijdrage kunnen leveren aan het verbeteren van het leven van iemand met speciale behoeften. Dit heeft op zijn beurt een positieve invloed op het creëren van inclusieve klaslokalen en gemeenschappen.

RICHTLIJNEN VOOR HET INTEGREREN VAN VAARDIGHEIDSONTWIKKELING IN SCHOLEN DOOR MIDDEL VAN DIERENTRAINING VOOR SCHOLEN

Het integreren van activiteiten om vaardigheden op te bouwen in scholen door middel van initiatieven waarbij therapiedieren worden getraind, is een innovatief idee dat een uniek platform biedt voor de holistische ontwikkeling van leerlingen.

Het trainen van een dier ten voordele van een persoon met speciale behoeften kan de mogelijkheid bieden om vaardigheden te ontwikkelen door middel van vakoverschrijdend leren en praktische activiteiten.

Studenten profiteren van een onderwijservaring die hun interesses en nieuwsgierigheid stimuleert, evenals probleemoplossende vaardigheden en kritisch denken. Als leerlingen de dynamiek begrijpen die samenhangt met beperkingen, speciale behoeften en uitsluiting, kunnen ze actieve actoren van inclusie worden en hun zelfvertrouwen en zelfrespect vergroten. Het opzetten van een initiatief dat leerlingen in contact brengt met een centrum voor therapiedieren kan bepaalde maatregelen vereisen om de voordelen van deze ervaring ten volle te benutten. Actieve deelname van studenten staat centraal in het succes van deze activiteiten. Studenten moeten uit vrije wil actief betrokken zijn bij elk aspect van het trainingsproces, van planning en uitvoering tot reflectie op hun ervaringen.

Deze praktijkgerichte aanpak bevordert een diepgaande band tussen de leerlingen en de dieren. Deelname van leerlingen kan echter niet worden afgedwongen of als een verplichting worden ervaren, dus leerlingen die liever niet deelnemen aan de activiteiten moeten de vrijheid krijgen om niet direct deel te nemen, maar de mogelijkheid krijgen om toeschouwer te zijn. Niet alle kinderen hebben dezelfde leerstijl of hetzelfde verlangen naar verantwoordelijkheid of direct contact. Tot slot is het even belangrijk om de impact van de diertraining op de vaardigheidsontwikkeling van studenten te evalueren. Studenten aanmoedigen om na te denken over hun ervaringen en hun leerervaringen te verwoorden is een cruciaal aspect van het leerproces en bevordert kritisch denken en zelfbewustzijn. Het integreren van het aanleren van vaardigheden door middel van dierentraining in scholen kan een krachtige en transformerende ervaring zijn voor leerlingen. Door deze richtlijnen te volgen, kunnen opvoeders ervoor zorgen dat deze programma's niet alleen effectief zijn, maar ook verrijkend, en persoonlijke groei en waardevolle levensvaardigheden bevorderen. Als leerlingen met dieren leren werken, leren ze ook met zichzelf en anderen te werken, waardoor ze emotionele intelligentie, empathie en een verantwoordelijkheidsgevoel ontwikkelen waar ze in de toekomst veel aan zullen hebben.

DE ZIN VAN HET AANLEREN VAN VAARDIGHEDEN

Het integreren van activiteiten voor het ontwikkelen van vaardigheden in scholen is van fundamenteel belang voor het bevorderen van een echte holistische ontwikkeling van de competenties en capaciteiten van leerlingen, omdat het leerlingen uitrust met essentiële vaardigheden en kennis voor persoonlijke groei en toekomstig succes. Door vaardigheden te ontwikkelen zoals kritisch denken, problemen oplossen, communiceren en samenwerken, worden leerlingen beter voorbereid om uitdagingen aan te gaan, hun interesses na te streven en bij te dragen aan de maatschappij.

Een van de belangrijkste voordelen van het opnemen van activiteiten om vaardigheden op te bouwen in het curriculum ligt in hun toepasbaarheid in de echte wereld. Door middel van projecten met praktijkervaringen krijgen leerlingen inzicht in hoe hun opleiding verder reikt dan het klaslokaal, waarbij ze kennis en vaardigheden verwerven die direct relevant zijn voor praktische, alledaagse scenario's. Dit verband tussen theoretisch leren en praktische toepassing bevordert ook het gevoel van doelgerichtheid en zelfvertrouwen. Deze verbinding tussen theoretisch leren en praktische toepassing bevordert ook het gevoel van doelgerichtheid en zelfvertrouwen, waardoor studenten hun doelen kunnen nastreven en een positieve invloed kunnen hebben op hun leven en gemeenschap.

Het verrijken van de leerervaringen van studenten met activiteiten die hun interesse stimuleren en theoretische concepten koppelen aan concreetheid, zodat ze de kans krijgen om fundamentele competenties te ontwikkelen, is de sleutel tot het creëren van een plezierige en interactieve educatieve omgeving. Vaardigheidsopbouwende activiteiten zijn een strategische benadering die leerlingen voorbereidt op de uitdagingen van de toekomst, hun algemene ontwikkeling stimuleert en een opleiding biedt die verder gaat dan louter academische kennis, waardoor goed afgeronde individuen ontstaan die zijn toegerust voor succes in een steeds veranderende wereld.

ONTWIKKELING VAN DEMOCRATISCHE VAARDIGHEDEN IN VERSCHILLENDE LEEFTIJDGROEPEN

Het betrekken van leerlingen bij het besluitvormingsproces is een praktijk die al vroeg in de basisschool ingevoerd zou moeten worden, maar ook in latere stadia kan worden toegepast. Door te vertrouwen op de wijsheid van jonge individuen kan een frisse en innovatieve benadering worden gekozen bij het behandelen van verschillende onderwerpen. Dit proces bevordert niet alleen empathie en geduld, maar verbreedt ook het wereldbeeld van leerlingen. Terwijl veiligheid en financiële verdeling meestal onder de bevoegdheid van de schooldirectie vallen, zijn zaken als eten, persoonlijke bezittingen, schoolreisjes en lesroosters voorbeelden

van

onderwerpen waarbij leerlingen van elke leeftijd graag hun inzichten willen inbrengen. Het opstellen van regels die garanderen dat er naar iedereen wordt geluisterd en dat er eerlijke beslissingen worden genomen, is een stap in de richting van het creëren van een omgeving die individuele ontwikkeling en het cultiveren van groepsdynamiek ondersteunt. Activiteiten zoals het BUSTA-project bieden schoolgroepen de mogelijkheid om gemeenschappelijke besluitvorming in kleine groepen zoals een klas toe te passen en te trainen. Het is geen gemakkelijk proces, maar leerlingen betrekken bij de besluitvorming kan leiden tot positieve resultaten voor zowel de leerlingen als de schoolgemeenschap als geheel.

De voordelen voor de studenten van het trainen van therapiedieren voor alle leeftijdsgroepen:

Emotioneel welzijn: Het is aangetoond dat interactie met therapiedieren stress en angst vermindert en het algehele emotionele welzijn verbetert. Studenten die met deze dieren omgaan, kunnen leren hoe ze effectief met hun emoties kunnen omgaan en zelfzorgstrategieën ontwikkelen.

- *Empathie en mededogen:* Werken met therapiedieren kweekt empathie en compassie bij leerlingen. Ze leren de behoeften en gevoelens van de dieren en mensen met speciale behoeften waarvoor de dieren getraind zijn te begrijpen, wat vervolgens kan worden uitgebreid naar hun interacties en benaderingen.

Verantwoordelijkheid en verzorging: Het verzorgen van therapiedieren vereist verantwoordelijkheid en toewijding. Leerlingen leren specifieke regels en routines te volgen, de juiste verzorging te geven en het welzijn van de dieren te respecteren. Dit bevordert het gevoel van verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid.

- *Communicatie en sociale vaardigheden:* Interactie met therapiedieren kan de communicatie en sociale vaardigheden verbeteren. Studenten moeten soms communiceren met trainers of begeleiders om de behoeften van de dieren te begrijpen of deelnemen aan groepsactiviteiten waarbij de dieren betrokken zijn, wat effectieve communicatie en teamwork bevordert.

- *Geduld en veerkracht:* Het trainen van therapiedieren vereist geduld en veerkracht omdat vooruitgang tijd kan kosten. Studenten leren om uitdagingen en tegenslagen te doorstaan en geduld te ontwikkelen om de gewenste resultaten te bereiken.

Focus en concentratie: Samenwerken met therapiedieren kan de focus en concentratie van leerlingen verbeteren. Dieren zorgen voor een kalmerende aanwezigheid die de aandachtspanne kan vergroten en leerlingen kan helpen om in het moment aanwezig te blijven.

- *Sensorische integratie:* Therapiedieren kunnen helpen bij sensorische integratieactiviteiten voor leerlingen met sensorische problemen. Interactie met de dieren door aanraking, beweging of verzorging kan helpen bij het reguleren van sensorische reacties.

SOCIALE PARTICIPATIE EN VAARDIGHEIDSOPBOUW

Het samenwerken van scholen met centra voor therapeutische dieren biedt een belangrijke mogelijkheid om sociale participatie te bevorderen en activiteiten om vaardigheden op te bouwen te integreren in het onderwijscurriculum. Interactie met deze dieren bevordert een positieve en inclusieve sfeer, door sociale barrières te slechten en banden tussen leerlingen te smeden.

Door deel te nemen aan het trainingsproces krijgen studenten de kans om waardevolle vaardigheden te ontwikkelen zoals geduld, empathie en effectieve communicatie. De therapeutische voordelen van interactie met dieren zijn goed gedocumenteerd. Scholen waar therapiedieren worden ingezet, zien vaak positieve veranderingen in het emotionele welzijn van leerlingen, zoals minder stress en een betere emotionele regulering. Door deel te nemen aan het trainen van een dier ten bate van een persoon met een beperking of speciale behoeften, kunnen de leerlingen een diepgaand begrip krijgen van beperkingen en actief actie ondernemen om mogelijke barrières te overwinnen. Dit ervaringsleren gaat verder dan de traditionele academische vakken en draagt bij aan de ontwikkeling van goed afgeronde individuen met een breder perspectief op het leven.

Concluderend kan worden gesteld dat de integratie van therapiedieren in scholen een tweeledig voordeel oplevert, namelijk een verbetering van de sociale participatie en een krachtig hulpmiddel bij het aanleren van vaardigheden. Deze innovatieve benadering van onderwijs creëert een unieke en verrijkende leeromgeving en bereidt leerlingen holistisch voor op de uitdagingen die ze in de toekomst kunnen tegenkomen.

Hieronder volgt een lijst met vaardigheden die zijn ontwikkeld binnen het BUSTA-project:

- *Communicatievaardigheden*: Door deel te nemen aan sociale activiteiten kunnen leerlingen communiceren met hun medeleerlingen, leerkrachten en andere personen, zoals de therapeuten die deelnamen aan het BUSTA-project over onderwerpen die buiten hun gebruikelijke interesses liggen. Dit helpt hen om effectieve communicatievaardigheden te ontwikkelen, waaronder actief luisteren, ideeën duidelijk uitdrukken en verschillende perspectieven begrijpen. Studenten bouwen ook zelfvertrouwen en eigenwaarde op.
- *Samenwerking en teamwerk*: het aanmoedigen van de vrijwillige deelname van leerlingen bevordert een coöperatieve omgeving. Leerlingen leren hoe ze met elkaar kunnen samenwerken om een gemeenschappelijk doel te bereiken. Leerlingen leren hun interesses en vaardigheden te combineren, taken te delegeren en gemeenschappelijke doelen te bereiken.
- *Empathie en begrip*: Interactie met verschillende groepen mensen bevordert empathie en begrip. Leerlingen leren diversiteit te waarderen, wat tolerantie en acceptatie bevordert, op school en daarbuiten.

- *Kritisch denken:* het trainen van een therapiedier biedt leerlingen de kans om kritisch na te denken en situaties vanuit verschillende invalshoeken te analyseren. Ze leren verschillende meningen te evalueren, weloverwogen beslissingen te nemen en problemen creatief op te lossen. Gebaseerd op de positieve ervaringen van de leerlingen van het project, wordt aanbevolen om continuïteit te creëren voor verder onderwijs en om het aanleren van vaardigheden in scholen te integreren door middel van diertherapie. Dit zijn de belangrijkste richtlijnen voor scholen of andere onderwijsinstellingen die op elk moment kunnen worden aangepast aan de mogelijkheden van scholen en overheidssteun: om partners en centra voor diertraining te zoeken. Instellingen kunnen een centrum zoeken in hun eigen regio of in een andere regio van het land; om diertherapie op te nemen in het onderwijssysteem. Tijdens een schooljaar kunnen leerlingen bijvoorbeeld eens in de twee of drie maanden een dierentrainingscentrum bezoeken; om te zoeken naar financiële ondersteuning, zoals projecten, sponsors enz. In dat geval zouden alle leerlingen uit dezelfde klas gratis kunnen deelnemen aan diertherapieactiviteiten. Dit zou de sociale uitsluiting van leerlingen verminderen; om samen met het centrum activiteiten te organiseren om vaardigheden op te bouwen voor leerlingen zonder dieren. Het zou gaan om het ontwikkelen van verschillende vaardigheden: communicatie, samenwerking, empathie, medeleven, verantwoordelijkheid en zorg, kritisch denken van de leerlingen; deelname van studenten aan therapie met dieren organiseren. Studenten worden begeleid en nemen deel aan activiteiten met professionele dierentrainers; om de feedback van activiteiten te documenteren. Het kan gaan om observaties, reflecties, individuele gesprekken en discussies met de leerlingen. Leerkrachten kunnen dit documenteren door een reflectie te schrijven en hun ervaringen te delen door presentatieste geven voor andere leerkrachten, scholen of instellingen.

DE RICHTLIJNEN VOOR HET INTEGREREN VAN VAARDIGHEIDSTRAINING IN SCHOLEN DOOR MIDDEL VAN DIERTRAINING VOOR VERENIGINGEN VAN THERAPIEDIEREN

Verenigingen voor therapiedieren en alle organisaties die betrokken zijn bij het voorbereiden en aanbieden van therapiedieren kunnen samenwerken met scholen en onderwijsinstellingen om initiatieven voor het aanleren van vaardigheden te promoten door middel van activiteiten met getrainde therapiedieren. Door in contact te komen met kinderen en jongeren kunnen centra voor therapiedieren het bewustzijn over sociale barrières en inclusie vergroten, de banden van sociale solidariteit versterken en empathie en begrip kweken. Naast het ontwikkelen van individuele vaardigheden, bevordert het betrekken van scholen bij therapiediertrainingen het gemeenschapsgevoel en de betrokkenheid. Leerlingen nemen deel aan activiteiten die de grenzen van het klaslokaal overschrijden, waardoor er een band ontstaat tussen de school en de bredere gemeenschap. Dit gevoel van betrokkenheid bevordert een positieve schoolcultuur en moedigt leerlingen aan om de relevantie van hun opleiding in de echte wereld te zien. Het bieden van het perspectief van een trainingscentrum voor dieren kan de leerervaring van studenten verrijken, die op hun beurt hun kennis over het gedrag van dieren kunnen verbreden en zich actief kunnen bezighouden met het trainen van een dier dat ten goede komt aan een persoon met een beperking of speciale behoeften.

Het is belangrijk voor therapeutische dierencentra om samen te werken met scholen en een plan op te stellen dat geïnteresseerde studenten geleidelijk laat kennismaken met diertraining, waarbij de trainingsactiviteiten in samenwerking met de studenten worden gestructureerd en er ruimte is voor reflectie, discussie en feedback. De voordelen voor therapeutische dierenverenigingen liggen zowel op institutioneel als op intern niveau. Als instelling kan de therapeutische dierenassociatie haar bereik naar de gemeenschap vergroten, haar mogelijkheden tot samenwerking met particuliere en openbare instanties uitbreiden, meer bekendheid geven aan haar doelen en haar inspanningen om fondsen te werven ondersteunen. Intern kunnen verenigingen voor therapiedieren hun programma's en projecten uitbreiden; nieuwe benaderingen ontwikkelen in de training van hun dieren; hun medewerkers uitdagen om hun praktijk in het werken met kinderen en jongeren te verbeteren; hun trainers nieuwe expertise bieden; hun trainingsprogramma's voor dieren uitbreiden; het trainingsproces van de dieren waarmee ze werken verrijken.

Lijst van voordelen die samenwerking met scholen kan bieden:

1. Inklusieve samenlevingen bevorderen: Leerlingen leren niet alleen over beperkingen, maar ontwikkelen ook nieuwsgierigheid en een ruimdenkend perspectief dat hen ertoe aanzet om ook buiten het klaslokaal maatschappelijke behoeften te verkennen en eraan bij te dragen. Dit draagt bij aan een nieuwe activiteit van de organisatie om de algemene bevolking te informeren en bewust te maken van de voordelen van therapiedieren voor mensen met speciale behoeften.
2. Vermindering van personeelskosten: Organisaties kunnen profiteren van de hulp van studenten, waardoor een van de grootste kostenposten van therapeutische dierenorganisaties wordt beperkt: personeel en tijd.
3. Grotere bekendheid en betrokkenheid van vrijwilligers: Een grotere zichtbaarheid op scholen kan leiden tot een groter bewustzijn, indirecte blootstelling, reclame, belangenbehartiging en potentiële donaties.
4. Verbetering van de reputatie van organisaties: Door een meer inclusieve samenleving te promoten en bron van verandering te worden, kunnen organisaties meer steun krijgen van stichtingen, publieke donaties of financiële steun.
5. Socialisatie: Therapiedieren hebben baat bij blootstelling aan leerlingen en/of de schoolomgeving.
6. Nieuwe trainingsideeën inspireren: Studenten kunnen innovatieve trainingsspellen en -activiteiten voorstellen die het trainingsproces kunnen verrijken.
7. Het bevorderen van contacten: Leerlingen kunnen een langdurige gezonde band met de therapiedieren ontwikkelen, waardoor ze dergelijke therapiedierenorganisaties in de toekomst zullen blijven steunen.
8. Collectieve intelligentie benutten: Scholen kunnen een platform bieden voor het creatief oplossen van problemen, zodat leerlingen kunnen samenwerken aan trainingsspellen die voldoen aan specifieke behoeften van begunstigden, als de organisatie een specifieke trainingsuitdaging moet oplossen die verband houdt met een specifieke behoefte van een toekomstige begunstigde.

**RICHTLIJNEN VOOR HET INTEGREREN VAN
VAARDIGHEIDSONTWIKKELING IN SCHOLEN**

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) schat dat ongeveer 15% van de wereldbevolking, of meer dan 1 miljard mensen, leeft met een of andere vorm van beperking. Beperkingen kunnen fysiek, zintuiglijk, intellectueel of mentaal zijn, en hun prevalentie hangt af van de regio en demografie.

Het exacte aantal organisaties voor mensen met een beperking wereldwijd is moeilijk vast te stellen vanwege de diversiteit van deze organisaties en de verschillende definities van het begrip 'beperking'. Er zijn echter duizenden specifieke NGO's, belangengroepen en internationale organisaties die zich inzetten voor de behoeften en rechten van mensen met een beperking. Deze organisaties richten zich op gebieden als toegankelijkheid, inclusie, onderwijs, werkgelegenheid en gezondheidszorg. Sociale integratie begint wanneer mensen met speciale behoeften niet als verschillend, maar als gelijksoortig worden gezien. De kwaliteit van leven van kinderen met speciale behoeften hangt af van de houding van de samenleving ten opzichte van gehandicapten en de kenmerken van het toegepaste zorgmodel.

Samenwerking tussen scholen en organisaties voor mensen met een beperking kan helpen om de verschillende uitdagingen aan te gaan waarmee mensen met een beperking worden geconfronteerd:

- **Omgaan met discriminatie en stigmatisering:** Mensen met een beperking hebben vaak te maken met maatschappelijke discriminatie en stigmatisering, wat hun volledige integratie in verschillende aspecten van het leven belemmert, waaronder onderwijs en werkgelegenheid. Kinderen met een beperking worden bijvoorbeeld steeds vaker opgenomen in het algemeen onderwijs. Om een kind met een beperking kennis te laten maken met andere leerlingen, is het belangrijk dat scholen samenwerken met verschillende verenigingen van mensen met een beperking.
- **Onvoldoende toegankelijkheid:** Veel omgevingen, waaronder openbare ruimtes en digitale platforms, zijn niet goed toegankelijk, waardoor de deelname van mensen met een beperking wordt beperkt.

Beperkte economische kansen: Mensen met een handicap worden vaak geconfronteerd met belemmeringen op het gebied van werkgelegenheid, hogere werkloosheidscijfers en lagere lonen in vergelijking met de algemene bevolking.

- **Verschillen in gezondheidszorg:** Toegang tot gezondheidszorg, inclusief revalidatie en ondersteunende technologieën, kan beperkt zijn voor mensen met een beperking, waardoor gezondheidsverschillen groter worden.
- **Onderwijsuitdagingen:** Inclusief onderwijs blijft een uitdaging, met barrières voor toegang en ondersteunende diensten voor studenten met een beperking.

Lacunes in wetgeving en beleid: Inconsistenties in wetgeving gerelateerd aan mensen met een beperking en onvoldoende implementatie van inclusief beleid dragen bij aan de voortdurende uitdagingen voor personen met een beperking.

Het aanpakken van deze uitdagingen vereist gezamenlijke inspanningen van overheden, gemeenschappen en organisaties om inclusiviteit te bevorderen, discriminatie uit te bannen en mogelijkheden te creëren voor volledige en gelijkwaardige deelname van mensen met een beperking aan alle aspecten van het leven.

Aanbeveling voor toekomstige samenwerking en activiteiten:

- Scholen kunnen verschillende bijeenkomsten voorbereiden met mensen met individuele behoeften, bijvoorbeeld een bijeenkomst met iemand die een visuele beperking heeft. Deze persoon kan vertellen over zijn specifieke beperking, hoe hij leeft, hoe hij zich aanpast aan de omgeving. Ook zouden er specifieke activiteiten voor kinderen op scholen kunnen worden georganiseerd, zoals het presenteren van braille, gebarentaal, enz. Dergelijke activiteiten kunnen worden georganiseerd om het bewustzijn over verschillende beperkingen te vergroten.
- Er kunnen verschillende campagnes worden georganiseerd in samenwerking met organisaties voor mensen met een beperking voor kinderen om gestigmatiseerde opvattingen te overwinnen en integratieve benaderingen te ontwikkelen. Tijdens de campagne voor Wereld Downsyndroom Dag kunnen leerlingen bijvoorbeeld sokken van verschillende kleuren en patronen dragen en verschillende ambachten uitvoeren: tekenen, kleuren, knippen of zelfs verschillende sokken breien.
- Studenten kunnen deelnemen aan activiteiten van centra voor mensen met een beperking. Kinderen kunnen een eigen performance laten zien, zoals zingen, dansen, acteren, poëzie lezen enz.
- Kinderen kunnen deelnemen aan verschillende emanciperende activiteiten van mensen met een beperking. Bezoek bijvoorbeeld een geïntegreerd theater waar mensen met voorstelling waarin ze zichzelf kunnen laten zien als individu, zich belangrijk voelen en opgenomen worden in de maatschappij.
- Het wordt aanbevolen om verschillende bewustwordingscampagnes en festivals te organiseren, evenals andere evenementen die herinneren aan respect, tolerantie, gelijkheid en individuele behoeften. Studenten kunnen bijvoorbeeld elk jaar deelnemen aan het festival 'I am indifferent, what about you?' van de Universiteit van Klaipeda en het Litouws Zeemuseum (Litouwen). Dit is een goed voorbeeld van bewustzijn creatie, waarbij kinderen worden uitgenodigd om individuele behoeften te leren kennen in speciaal voor dit festival ingerichte tijdelijke laboratoria waar ze leren over gezichtsbeperkingen, gehoorbeperkingen, gevoel, sensorische integratie, functionele beperkingen enz.

- Het is aan te raden om studenten te betrekken bij verschillende vrijwilligersactiviteiten op boerderijen, in musea, bij organisaties voor mensen met een beperking voor therapiedieren, zoals paarden, dolfijnen en honden, die helpen bij de dagelijkse verzorging. Het is ook aan te raden om studenten voor te stellen om deel te nemen aan vrijwilligerswerkgroepen, zoals sociale vaardigheidstrainingsgroepen voor kinderen met autisme. In dit geval kunnen kinderen waardevolle ervaring opdoen, hun hulp en ondersteuning bij communicatie voorstellen en hun eigen vaardigheden uitbreiden.
- Vandaag de dag wordt al begrepen dat het noodzakelijk is om de meest gunstige omstandigheden te creëren voor een kind met een beperking en speciale behoeften om te groeien en zich te ontwikkelen. Het is noodzakelijk om hem op te voeden en te onderwijzen. Dan zal het kind succesvol kunnen socialiseren in de maatschappij en erin integreren. Sociale integratie is vandaag de dag de ambitie en het doel.[37]

[36] Valančiūtė L. (2010). Vaikų su negalia integracija bendrojo lavinimo mokykloje. Magistro baigiamasis darbas. Mykolo Riomerio universitetas. Opgehaald van: <https://vb.mruni.eu/object/elaba:1994188/1994188.pdf>

CONCLUSIES

- Het BUSTA-project was gericht op het ontwikkelen van democratische vaardigheden en het betrekken van schoolkinderen bij het trainen van therapiedieren. In dit project hadden we geen idee om kinderen met een normale ontwikkeling te scheiden van kinderen met speciale behoeften. Daarom waren democratische inzichten en openheid erg betekenisvol. Het project zelf heeft alle kinderen benaderd met respect en gelijkheid voor de individuele behoeften van elke deelnemer. Het project bereikte zijn doelstellingen voor het uitbreiden, aanleren en ontwikkelen van democratische vaardigheden van kinderen die betrokken waren bij de projectactiviteiten.
- Veel wetenschappelijke onderzoeken hebben aangetoond dat dieren van groot belang zijn voor kinderen en hun ontwikkeling van verschillende sociale en psychologische aspecten. Het is ook gedocumenteerd dat het gebruik van dieren in het schoolleven veel voordelen heeft, net zoals het therapie-effect dat wordt bereikt tijdens de verschillende therapeutische activiteiten voor kinderen met een beperking.
- Dieren laten kinderen onvoorwaardelijke liefde voelen en helpen hun zelfvertrouwen te vergroten. Dieren blijken vaak troost te bieden, ze communiceren op een laag maar veilig niveau van sociale cognitie en zijn daarom gemakkelijk te begrijpen door kinderen van alle leeftijden en ontwikkelingsniveaus.
- Bij het project waren verschillende diersoorten betrokken - dolfijnen, paarden en honden. Daarom hadden de deelnemende kinderen de mogelijkheid om verschillende communicatie- en trainingsmodellen onder ogen te zien, met verschillende uitdagingen om te gaan en verschillende activiteiten uit te proberen. De meerderheid van de kinderen die deelnamen aan dit project gaven aan dat alle dieren hen liefde en genegenheid geven, dat ze denken dat dieren hun stemmingen kunnen voelen en dat kinderen met dieren kunnen "praten" of verschillende dingen kunnen doen. Ook gaven ze allemaal aan dat dieren levende partners zijn die erg belangrijk zijn en met empathie en vertrouwen moeten worden behandeld. Ze merkten op dat dieren goed zijn in het communiceren zonder woorden, maar dat ze het lijken te herkennen als kinderen spreken en openstaan voor non-verbale interactie, zoals knuffelen, verzorgen enz.

- De voorgestelde educatieve activiteiten in dit project met dieren en andere activiteiten die gebaseerd zijn op het begrijpen van mensen met individuele behoeften, hadden een invloed op de ervaringen van kinderen op het gebied van kritisch denken, probleemoplossende vaardigheden en sociale vaardigheden, dit artikel onderstreept de noodzaak voor opvoeders om ervaringsleren te overwegen. De verzamelde verhalen van leerkrachten, therapeutische organisaties en kinderen onthulden dat voorgestelde activiteiten gebaseerd op het trainen van therapiedieren en andere educatieve activiteiten aangeboden door open scholen gebaseerd op de democratische filosofie voor kinderen hun persoonlijke, sociale en leercompetenties, burgerschap, cultureel bewustzijn, expressie en meertalige competenties ontwikkelden. Door het observeren en verzorgen van dieren kregen kinderen begrip en ontwikkelden ze waardering voor de wereld om hen heen. Ze deden veel ervaring op met het herkennen van verschillende dieren, levenscycli, trainingsmethoden, eetgewoonten, gevoeligheid, wat leidde tot interesse in de natuurlijke wereld en waardering voor alle vormen van leven op aarde.